

Dokument 18

(2012–2013)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd

**Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd for
2. halvår 2012–1. halvår 2013**

Innhold

	Side		Side
1. Innledning	5	7.2 Andre saker	21
2. Rådets organisasjon	6	7.3 Spørretime	21
3. Norges delegasjon	7	8. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen	21
3.1 Møter i delegasjonen	7	8.1 Presidiet	21
3.2 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet	8	8.1.1 Presidiets arbeidsgrupper og rapporter	21
3.3 Internasjonale kontakter og besøksutveksling	9	8.1.2 Presidiets internasjonale kontakter	23
3.4 Informasjonsarbeid	9	8.1.3 Presidiets dialog med Hviterussland	24
4. Delegasjonens hovedsaker i 2012/2013	10	8.2 Næringsutvalget	24
4.1 Stortingets debatt om nordisk samarbeid	10	8.3 Miljø- og naturressursutvalget	24
4.2 Redegjørelse og debatt om nordisk forsvars- og sikkerhetssamarbeid	11	8.4 Kultur- og utdanningsutvalget	25
4.3 Delegasjonens seminarer	13	8.5 Velferdsutvalget	25
4.4 Spørsmål og interpellasjoner	13	8.6 Medborger- og forbrukerutvalget	25
5. Arbeidet fremover	13	8.7 Kontrollkomiteen	25
5.1 Nordisk råds formannskapsprogram for 2013	13	9. Barents parlamentariske samarbeid	26
5.2 Delegasjonens planer for det kommende år	14	10. Det parlamentariske østersjø-samarbeidet	26
6. Nordisk råds 64. sesjon	15	11. Vest-Norden	26
6.1 Nordisk toppmøte – «Utmaningarna för den nordiska välfärdsstaten»	15	Vedlegg	
6.2 Generaldebatt, Nordisk ministerråds program og budsjett for 2013	15	1 Fremstillinger, rekommandasjoner og interne beslutninger vedtatt på Nordisk råds 64. sesjon 2012	28
6.3 Globalisering og grensehinder	17	2 Nordisk råds uttalelse fra Nordisk råds sesjon 11. april 2013 om utenriks- og forsvarspolitik, samt samfunnsikkerhet	35
6.4 Samarbeidsministrenes spørretime	17	3 Uttalelse om samfunnsikkerhet og beredskap	36
6.5 Internasjonalt samarbeid	17	4 Sluttdokument fra den 6. parlamentarikerkonferansen i Barentsregionen 23.–24. april 2013, Harstad, Norge	37
6.6 Kontrollsaker	18	5 Sluttdokument fra Forum for unge politikere	39
6.7 Kultur, forskning og utdanning	19	6 Sluttdokument fra den 22. Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)	40
6.8 Bærekraftig utvikling	19	7 Norsk formannskapsprogram for Nordisk råd 2013	42
6.9 Velferd og mangfold	20		
6.10 Nordisk råds priser	20		
7. Nordisk råds temasesjon	20		
7.1 Temadebatt om nordisk utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik samt samfunnsikkerhet	20		

Dokument 18

(2012–2013)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd for 2. halvår 2012–1. halvår 2013

Til Stortinget

1. Innledning

Det politiske samarbeidet i Nordisk råd bygger på et ønske om å styrke fellesskapet mellom de nordiske land og deres befolkninger. Nordisk råd er en aktiv aktør i regionalt samarbeid i Nordens nærområder, det være seg i Vest-Norden, Arktis, Barentsregionen og Østersjøregionen, samt i partnerskapene i Den nordlige dimensjon.

Nordisk råd utøver parlamentarisk kontroll med Nordisk ministerråd og behandler og uttaler seg om de forslag som ministerrådet fremlegger for rådet. Nordisk ministerråd og de nordiske lands regjeringer må ta stilling til og rapportere tilbake til Nordisk råd om de forslag som rådet fremmer.

Delegasjonen til Nordisk råd prioriterer arbeidet med et godt naboskap fra Vest-Norden til Østersjøregionen. Dette er et samarbeid som også omfatter parlamentariske organer i nord. Delegasjonen arrangerte i Harstad i april 2013 Barents parlamentarikerkonferanse.

I 2013 er det norsk formannskap i Nordisk råd. I det norske formannskapsprogrammet prioriteres tre områder:

- Et effektivt Norden,
- Samarbeid i nordområdene,
- Nordisk utenriks- og forsvarspolitik samt samfunnsikkerhet.

Etter delegasjonens oppfatning må det være nære kontakter med EU og Europaparlamentet for å få til

et mer effektivt Norden. Nordisk samarbeid har i økende grad blitt en integrert del av europapolitikken, både politisk og strategisk. Dette gjelder særskilt på områder hvor de nordiske landene har sammenfallende interesser. Nordisk samarbeid kan gi en mer verdi når europeisk politikk skal utformes. Mange av grensehindringene mellom de nordiske land må også finne sin løsning under hensyntaken til EUs regelverk. Delegasjonen mener at Nordisk ministerråd må sørge for en videreføring av Grensehinderforumets arbeid for å sikre borgernes rettigheter.

Delegasjonen ønsker å få belyst mulighetene for økt økonomisk samarbeid i Barentsregionen. Et nøkkelement er samarbeidet mellom de nordiske landene og Russland på områder som økonomi, infrastruktur og kultur. Delegasjonen vil følge opp arbeidet i Den nordlige dimensjon og dens fire partnerskap: miljø, sosiale spørsmål og velferd, infrastruktur og logistikk samt kultur.

Delegasjonen har arbeidet aktivt med å få forsvarspolitik, utenrikspolitikk og samfunnsikkerhet forankret i rådets arbeid. Delegasjonen arrangerte et seminar i mars om samfunnsikkerhet og beredskap som skapte grunnlag for en uttalelse fra Nordisk råd til ministrene ansvarlige for samfunnsikkerhet hvor det legges vekt på god kontakt med nordiske parlamentarikere i dette viktige arbeidet.

I april hadde Nordisk råd en sesjon om nordisk samarbeid om forsvars- og utenrikspolitikk samt samfunnsikkerhet. Et resultat fra denne sesjonen er at Nordisk råds presidium skal møte de nordiske forsvarsministrene 30. september 2013. Møtet vil bli ledet av Nordisk råds president. Nordisk råd anser at slike møter kan være et viktig forum mellom nordiske regjeringsrepresentanter og Nordisk råds parlamentarikere på saksområder hvor det ikke er etablert noen formelle ministerråd.

Delegasjonen anser at økt meningsutveksling mellom de nordiske regjeringer og Nordisk råd om forsvarspolitisk og utenrikspolitisk samarbeid samt samfunnsikkerhet og beredskap, vil styrke legitimiteten og bedre effektiviteten i samarbeidet.

Oslo, 31. august 2013

Marit Nybakk
delegasjonsleder

2. Rådets organisasjon

Nordisk råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt rådets arbeidsordning.

Nordisk ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekommandasjoner vedtatt av rådet, og fremmer forslag til beslutninger for rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av rådets 87 valgte medlemmer, samt regjeringsrepresentanter, som møtes til en minisesjon om våren og til hovedsesjon på høsten.

Plenarforsamlingen er rådets høyeste beslutende organ, og vedtar bl.a. rådets rekommandasjoner og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare de valgte medlemmene, dvs. parlamentarikerne.

Presidiet

Rådets presidium består av en president, en vise-president og elleve øvrige medlemmer, som velges av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan agere på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon for å fatte en beslutning.

Utvalgene

Rådet har fem fagutvalg: Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (14 medlemmer) og Næringsutvalget (15 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-

regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, ministerrådets meldinger om vedtatte rekommandasjoner og andre gjøremål.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over det nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer.

Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttes av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

Delegasjonene

Stortinget velger hver høst 20 representanter, med 20 varamedlemmer, som utgjør Stortingets delegasjon til Nordisk råd. Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjetttramme som Stortinget vedtar.

Ved Nordisk råds sesjon vil også de av regjeringens utpekte representanter inngå i Norges delegasjon.

Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fem nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe, Den venstresosialistiske grønne partigruppe og Gruppen for nordisk frihet. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte, og hver gruppe har ansatt sin partigruppesekretær.

Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3–4 ganger årlig. Formannskapslandet har ansvar for møtene.

Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Rigmor Aasrud (A) er norsk samarbeidsminister. Den norske delegasjonen

har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hennes sekretariat.

Internett-adressen til de nordiske hjemmesider: www.norden.org

E-postadressen til delegasjonen: nordpost@stortinget.no

Internett-adressen til delegasjonen: www.stortinget.no/no/Representanter-og-komiteer/Internasjonalt-arbeid/Nordisk-Rad/

3. Norges delegasjon

Stortinget valgte den 25. oktober 2012 følgende delegasjon til Nordisk råd:

Storingsrepresentant Marit Nybakk
 Storingsrepresentant Sonja Mandt
 Storingsrepresentant Jorodd Asphjell
 Storingsrepresentant Anna Ljunggren
 Storingsrepresentant Torfinn Opheim
 Storingsrepresentant Tore Hagebakken
 Storingsrepresentant Martin Kolberg
 Storingsrepresentant Tone Merete Sønsterud
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Storingsrepresentant Per Arne Olsen
 Storingsrepresentant Oskar Jarle Grimstad
 Storingsrepresentant Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Torgeir Trældal
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Olemic Thommessen
 Storingsrepresentant Sonja Irene Sjøli
 Storingsrepresentant Michael Tetzschner
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen
 Storingsrepresentant Rigmor Andersen Eide

Ved delegasjonens konstituering 25. oktober 2012 ble storingsrepresentant Rigmor Andersen Eide og storingsrepresentant Marit Nybakk valgt til henholdsvis leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Sonja Mandt
 Storingsrepresentant Hans Frode K. Asmyhr
 Stortingets visepresident Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Alf Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Valg foretatt på Nordisk råds 64. sesjon, Helsinki 1. november 2012.

På rådets 64. sesjon i Helsinki ble fordeling for 2013 på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)
 Marit Nybakk (A), *president*
 Per-Kristian Foss (H), *visepresident*
 Rigmor Andersen Eide (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)
 Jorodd Asphjell (A)
 Hans Frode K. Asmyhr (FrP)
 Olemic Thommessen (H), *leder*

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)
 Martin Kolberg (A), *nestleder*
 Anna Ljunggren (A)
 Per Arne Olsen (FrP)
 Michael Tetzschner (H)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)
 Tore Hagebakken (A)
 Oskar Jarle Grimstad (FrP)

Velferdsutvalget (14 medlemmer)
 Sonja Mandt (A)
 Vigdis Giltun (FrP)
 Sonja Irene Sjøli (H)

Næringsutvalget (15 medlemmer)
 Tone Merete Sønsterud (A)
 Torfinn Opheim (A), *nestleder*
 Torgeir Trældal (FrP)
 Alf Egil Holmelid (SV)
 Per Olaf Lundteigen (Sp)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)
 Sonja Mandt (A), *leder*

Valgkomiteen (7 medlemmer)
 Michael Tetzschner (H)

Storingsrepresentant Olemic Thommessen (H) ble valgt som medlem av styret for Nordisk kulturfond med storingsrepresentant Vigdis Giltun (FrP) som suppleant for perioden 1. januar 2013–1. desember 2014.

3.1 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2012–1. halvår 2013 har delegasjonen holdt 6 møter, herav ett i delegasjonens arbeidsutvalg og et dagsseminar om samfunnsikkerhet og beredskap. På delegasjonsmøte 27. august besluttet delegasjonen å nominere Nordisk råds president og visepresident for 2013.

Etter at Stortinget hadde foretatt valg på ny delegasjon, ble konstituerende møte holdt den 25. oktober 2012. Delegasjonen valgte Rigmor Andersen Eide og Marit Nybakk til henholdsvis leder og nestleder for resten av 2012. For 2013 valgte dele-

gasjonen Marit Nybakk som leder, mens Rigmor Andersen Eide ble nestleder. Samarbeidsminister Rigmor Aasrud deltok på møtet og redegjorde for de saker som nordisk ministerråd ville fremme til Nordisk rådssesjon.

På delegasjonsmøte 13. desember 2012 besluttet delegasjonen for oppfølging av Nordisk råds sesjon, og forberedelse av norsk lederskap i Nordisk råd i 2013. Det norske formannskapsprogrammet har tre hovedpunkter: Et effektivt Norden, Samarbeid i Nordområdene, Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitikk, samt samfunnssikkerhet.

På møtet den 13. februar 2013 ga justis- og beredskapsminister Grete Faremo en orientering om nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet og beredskap. Delegasjonen vedtok for øvrig å legge til rette for en redegjørelse i Stortinget om nordisk forsvars- og sikkerhetssamarbeid fra forsvarsministeren, med etterfølgende debatt

På møtet den 6. mars 2013 vedtok delegasjonens AU de økonomiske rammene for Nordisk råds sesjon i 2013 i Oslo, og særskilt opplegget for utdeling av Nordisk råds priser 30. oktober.

Samme dag var det delegasjonsmøte med samarbeidsminister Rigmor Aasrud og generalsekretær Espen Stedje fra Foreningen Norden til stede. Samarbeidsministeren orienterte om ministerrådets budsjettanvisninger og tidsplan for budsjettprosessen i 2014. Delegasjonsleder og administrasjonen orienterte videre om opplegget for delegasjonens seminar om samfunnssikkerhet og beredskap og Barents parlamentarikerkonferansen i Harstad 22.–24. april 2013.

Den 6. mars hadde delegasjonsleder Marit Nybakk sammen med ledere for andre faste delegasjoner i Stortinget et møte med utenriksminister Espen Barth Eide.

På delegasjonsmøte 12. juni 2013 orienterte samarbeidsminister Rigmor Aasrud om budsjettforslaget for Nordisk ministerråd for 2014. På dagsordenen stod også Nordisk råds rekommandasjon rettet til de nordiske regjeringer «om opprettelse av en ombudsinnstans for grensehindringer». Sivilombudsmann Arne Fliflet deltok på møtet og opplyste at han hadde diskutert spørsmålet med sine nordiske kollegaer, og var av den oppfatning at de nasjonale ombudsmenn må legge til rette for at de kan ta seg av aktuelle saker som dukker opp. Han ville foreslå at nordiske problemstillinger blir et fast møtepunkt når de nordiske ombudsmenn møtes.

3.2 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet

Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk råd skal forankres best mulig i Stortinget og dets fagkomiteer.

Stortingets delegasjon til Nordisk råd har i brev av 14. desember 2012 informert Stortingets presidentskap om internt vedtak gjort på Nordisk råds sesjon i 2012 som berører Nordisk råds egen arbeidsmåte. I vedtaket anbefales bl.a. alle de nasjonale delegasjoner å gå igjennom sine interne rutiner og foreta en vurdering av om ressursene benyttes maksimalt i forhold til de nasjonale delegasjoner og Nordisk råds samlede virksomhet. Oppfølging av vedtaket er drøftet i Nordisk råds presidium og i delegasjonen med det mål å strømlinje aktivitetene.

Delegasjonen har dessuten fordelt og oversendt vedtakene fra Nordisk råds sesjon i 2012 til relevante fagkomiteer i Stortinget.

Likeledes har delegasjonen gått gjennom det svenske formannskapsprogrammet i Nordisk ministerråd for 2013 og delt opp hovedprioriteringer og initiativ som omtales i programmet, slik at de passer til komitéstrukturen i Stortinget.

I brev av 13. desember 2012 til komiteene sier stortingspresidenten at det ville være nyttig om komiteen kunne gjennomgå Nordisk råds vedtak og de vedlagte deler av det svenske formannskapsprogrammet, og vurdere om dette kan tas i betraktning i komiteens løpende arbeid, og på passende måte meddeler Stortingets delegasjon til Nordisk råd komiteens vurderinger.

Næringskomiteen skriver i sitt svar at det nordiske arbeidet med standardisering i byggenæringen er velegnet område for tettere nordisk samarbeid. Komiteen mener en nordisk utvekslingsordning av informasjon om saker angående dyremishandling bør vurderes. Næringskomiteen ser også med interesse på det sterkere samarbeid innen mineralområdet, som er foreslått av det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd.

I svaret fra familie- og kulturkomiteen fremgår det at komiteen ser det som svært viktig at det nordiske samarbeidet blir forankret i Stortinget og at komiteen har blitt orientert om strategien for det nordiske kultursamarbeidet (rek. 20/2012), felles løft for barne- og ungdomslitteratur (rek. 22/2012) og en felles nordisk filmportal (rek. 24/2012).

Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité har i perioden arbeidet med tiltak for å redusere frafallet i videregående opplæring, særlig for gutter. Dette som et tiltak for å bekjempe arbeidsledighet blant unge. Komiteen har også arbeidet med å øke antall lærlingeplasser. I behandlingen av stortingsmeldingen om forskning fikk internasjonalt samarbeid, og særlig forskning relatert til Arktis, bred støtte i komiteen.

Transport- og kommunikasjonskomiteen har tatt opp viktigheten av en bedret transportinfrastruktur mellom de nordiske landene. Dette er blitt behandlet på komitéreiser, gjennom interpellasjon om oppføl-

ging av vedtak på Nordisk råds sesjon og ved behandlingen av Nasjonal transportplan (2014–2023) i juni 2013.

Energi- og miljøkomiteen har ikke behandlet saker som har foranlediget nordisk kontakt eller samarbeid. Komiteen peker på mulige samarbeidsfelt som nordisk el-marked og nettpolitikk, klima og utvikling og bruk av alternative energiformer. Komiteen har debattert ordningen med grønne elsertifikater. Komiteen peker endelig på det eksisterende nordiske samarbeidet for å redusere forurensingen fra Kolahalvøya.

Helse- og omsorgskomiteen melder om flere sammenfall i tema som har vært oppe i komiteen og i det nordiske samarbeidet. Utvikling av velferdsteknologi og fritt valg av helsetjenester er blant disse. Alkohol- og tobakkspolitikk har vært diskutert i komiteen gjennom behandlingen av Folkehelsemeldingen, meldingen om en helhetlig ruspolitikk og ved endringer i tobakkskadeloven.

Kommunal- og forvaltningskomiteen har i perioden hatt et representantforslag om felles nordisk landinfo, blant annet til bruk i vurderingen av situasjonen for flyktninger og asylsøkere. Komiteen har også besøkt Folketinget og diskutert innvandrings- og integreringspolitikk og boligpolitikk.

Arbeids- og sosialkomiteen svarer at den har flere medlemmer som også er medlemmer av Nordisk råds delegasjon og at de har holdt komiteen løpende orientert om hva som foregår i det nordiske samarbeidet. I tillegg har komiteen hatt kontakt med søsterkomiteer i det svenske og danske parlamentet hvor temaene har vært velferdsutfordringer, inkluderte arbeidsliv og ungdomsledighet.

3.3 Internasjonale kontakter og besøksutveksling

For å forberede Barents parlamentarikerkonferanse i Harstad i april 2013 hadde delegasjonens leder Rigmor Andersen Eide et forberedende møte i Moskva i november 2012 med medlemmer av Russlands parlaments Statsduma for å forankre konferanseprogrammet og sikre en god russisk deltakelse i konferansen.

Delegasjonen var vertskap for Nordisk råds parlamentarikerutvekslingsprogram 22.–26. april 2013 hvor russiske politikere fra Statsdumaen og parlamentarikere fra regionale parlamenter i Nordvest-Russland deltok. Denne gruppen deltok også på Barents parlamentarikerkonferanse i Harstad.

Delegasjonen og Norge var representert på Det 5. forum for unge politikere fra Norden og Russland som fant sted i Petrozavodsk, Russland 24.–26. april 2013. Troms fylkeskommune var også representert. Russisk side var godt representert med ungdomspolitikere fra Murmansk, Arkhangelsk og Karelia.

Tre temaer ble debattert på møtet:

1. «Youth problems in the global world; solving through cooperation in the Northern region and participation in political processes»
2. «Youth participation in the preservation and development of cultural heritage. Supporting the uniqueness of the nations of the North-West Russia and Nordic countries»
3. «Education of youth and employment problems among young people»

Av de tre temaene var det spørsmålet om utdanning og arbeid som skapte mest engasjement og debatt. Både nordiske og russiske deltakere var enige om viktigheten av å skape muligheter for unge, samtidig som unge må motiveres til å ta en utdanning som står i stil til det arbeidsmarkedet har å by på. På forumets siste dag ble det vedtatt en resolusjon i tillegg til den offisielle logoen for forumet. Neste forum holdes i Oulu i Finland i 2014.

Delegasjonen var representert ved Hans Frode Asmyhr og Torfinn Opheim i en rundebordskonferanse i Syktyvkar, Russland, 15.–16. mai 2013.

Hans Frode Asmyhr, Vigdis Giltun, Per Olof Lundteigen, Torfinn Opheim og Tone Merete Sønsterud deltok på studietur til Novgorod-området i Russland 27.–31. mai.

Russiske ungdommer fra Natur og Ungdom i Murmansk og fra miljøorganisasjonen Aetas i Arkhangelsk besøkte delegasjonen 15. mai 2013.

Delegasjonen tok 24. mai 2013 imot en gruppe unge russere som inngår i det såkalte «Presidentprogrammet» som finansieres av Utenriksdepartementet og har vært i virksomhet i mer enn 10 år. Formålet er å gi unge russiske ledere erfaring om ledelse i lokal forvaltning eller i private bedrifter. Delegasjonens sekretariat deltok i «Presidentprogrammet»s utveksling av praktikanter til Russland i september 2012.

3.4 Informasjonsarbeid

Den norske delegasjonen til Nordisk råd har en oppdatert nettside om aktuelle saker og møter på stortinget.no. Debattartikler i avisene, pressemeldinger og videointervjuer på norden.org er eksempler på kommunikasjonsiltak det siste året.

I forbindelse med presidentvalget under Nordisk råds sesjon i Helsingfors i 2012, hvor Marit Nybakk ble valgt til president og Per-Kristian Foss til visepresident, ble Nybakk intervjuet i en rekke nordiske medier. Slik fikk det norske formannskapet bred dekning av de prioriterte sakene for 2013. Nordisk råds president har vært aktiv på Facebook.

For å skape oppmerksomhet og debatt rundt opprettelsen av en ny nordisk pris for barne- og ung-

domslitteratur, arrangerte delegasjonen et seminar for bransjen på Litteraturhuset i Oslo.

I forbindelse med Barentskonferansen i Harstad ble det utarbeidet et egen kommunikasjonsplan. Konferansen fikk god dekning i lokale medier og i NRK. I tillegg til stortinget.no ble Stortingets Twitter brukt som kanal for å formidle hovedbudskapene fra konferansen.

For øvrig har Nordisk råd en overordnet kommunikasjonsstrategi som kommunikasjonsavdelingen i København har ansvar for. Avdelingen jobber med å profilere Nordisk råds politikk, og sekretariatet har et godt samarbeid med kommunikasjonsavdelingen.

Sekretariatet jobber stadig med å utvikle kommunikasjonsarbeidet rundt delegasjonens aktiviteter.

Journaliststipendier

Nordisk råd deler årlig ut stipendier til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for 2013 var DKK 90 000. De norske presidie medlemmene Marit Nybakk, Per-Kristian Foss og Rigmor Andersen Eide avgjorde hvem som skulle tildeles stipendium. Følgende journalister mottok stipendium for 2013:

1. Journalist Astri Thunold, DKK 40 000
2. Redaksjonsmedarbeider Oskar Klaren, DKK 25 000
3. Frilansjournalist Tiril Rem, DKK 25 000

4. Delegasjonens hovedsaker i 2012/2013

4.1 Stortingets debatt om nordisk samarbeid

Den 17. januar 2013 diskuterte Stortinget Innst. 80 S (2012–2013) fra utenriks- og forsvarskomiteen om nordisk samarbeid, jf. Meld. St. 34 (2011–2012) Nordisk samarbeid.

Saksordfører Laila Gustavsen (A) tok utgangspunkt i Norges formannskap i Nordisk ministerråd året i forveien, hvor regjeringen hadde valgt å fokusere på en bærekraftig velferdsstat i et nordisk perspektiv. Hun pekte på det brede nordiske samarbeidet i oppfølgingen av Stoltenberg-rapporten samt innenfor områder som utdanning, kultursamarbeid, energi, miljø, arbeid, sosial og økonomi. Saksordfører understreket at selv om det finnes politiske forskjeller mellom de nordiske land, er ulikhetene likevel mindre enn likhetene. I en krevende global situasjon er det nettopp disse likhetene og evnen til å stå sammen som er Nordens styrke, også i framtiden. Hun oppfordret samtidig alle departementer og underliggende etater til å arbeide kontinuerlig for å bygge ned grensehindre og dermed gjøre det enklere for både nordiske borgere og nordiske bedrifter.

Saksordfører avsluttet med at det var en samlet komité som sto bak innstillingen.

Morten Høglund (FrP) benyttet anledningen til å redegjøre for arktiske problemstillinger i sitt innlegg. Høglund som er leder for den arktiske parlamentariske delegasjonen, ønsket å sette søkelys på den økte interessen og aktiviteten i spørsmål knyttet til Arktis og nordområdene. Han påpekte videre en mangel ved Stortingets parlamentariske samarbeid, særlig relatert til det arktiske arbeidet og vårt naboskap med Russland. Slik det foreligger i dag, er rammene for samarbeid mellom parlamentene lite utviklet. Høglund viste til nordisk samarbeid som eksempel; her er det etablert muligheter for å ta opp praktiske utfordringer på en konstruktiv måte. Man kjenner hverandre over tid, møtes ofte både i partigrupper og på andre måter. Den samme muligheten har man ikke med russiske kolleger, men det ville vært av stor betydning dersom Stortinget klarte å etablere faste møtepunkter. Også Ivar Kristiansen (H) ga sin støtte til å styrke det gjensidige parlamentariske samarbeidet i Barents og i Norden, og også mellom de direkte og indirekte berørte arktiske nasjonene.

Per Olaf Lundteigen (Sp) satte i sitt innlegg søkelyset på tre elementer: næringsliv, geopolitikk og grensehinder. Han etterlyste mer fokus på Nordens enorme, omfattende fornybare naturressurser på sjø og land, og at argumenter om grønn vekst kom til kort om man gikk forvaltningen av skogen i Norge, Sverige og Finland nærmere etter i sømmene. Til sist tok Lundteigen til orde for en mer regulert bevegelse av arbeidskraft og kapital. Dagfinn Høybråten (KrF) mente Lundteigen la opp til en interessant debatt, og påpekte at dersom nasjonalstatenes styring over den frie bevegelse av folk, tjenester og kapital skal styrkes, vil konsekvensene bli nye grensehindre også mellom de nordiske land. Dette går i så fall imot ønskene til et samlet Storting. Høybråten ville heller ha søkelys på det enorme potensialet som ligger i nordisk samarbeid. Han trakk fram Nordic Cool-festivalen i Washington som en god måte å vise fram Norden til andre land på. Han avsluttet med å bemerke at det nordiske samarbeidet likevel trenger å fornye både visjoner og arbeidsmåte.

Statsråd Rigmor Aasrud, som er nordisk samarbeidsminister i regjeringen, startet sin redegjørelse med å oppsummere Norges formannskap i Nordisk ministerråd. Hun la vekt på at det hadde vært et aktivt år, med økt fokus på den nordiske velferdsstaten og de utfordringer man sammen står overfor i Norden. Statsråden oppfordret Stortingets delegasjon til Nordisk råd å fortsette dette fokuset i forbindelse med at Norge har formannskapet i Nordisk råd i 2013. I tillegg til velferdsstaten kunne statsråden peke på miljø og klima, helse og grensehinderarbeid som sentrale spørsmål gjennom det norske formannskapet i minis-

terrådet. Løsningen på grensehindre er viktig ikke bare for å sikre nordiske borgeres rettigheter, men også for å gi gode rammebetingelser for næringslivet, understreket statsråd Aasrud. Hun opplyste videre at regjeringen kontinuerlig jobber med oppfølgingen av de åtte forslagene Stortinget la fram under fjorårets grensehinderdebatt.

Det har i tillegg vært arrangert konferanser med sikte på å komme fram til nye tiltak mot ungdomsledighet, og frafall fra arbeid og utdanning. Også den nordiske faglige samorganisasjonen har satt nordiske arbeidstakerorganisasjoners rettigheter på dagsordenen, kunne statsråden opplyse.

Til sist orienterte statsråden om stor aktivitet på språk- og kulturområdet, ministerrådets arbeid med klima og miljø, samarbeidet med Nordvest-Russland og neste års prioriteringsbudsjett. Statsråd Aasrud viste blant annet til at Nordisk råd for første gang ville dele ut en barne- og ungdomslitteraturpris i 2013 og ministerrådets deltakelse under Rio+20-konferansen i juni 2012. I etterkant av statsråd Aasruds innlegg oppstod det et replikkordskifte.

Utenriksminister Espen Barth Eide understreket i sitt hovedinnlegg blant annet den økte vekten man har lagt på det nordiske samarbeidet som en del av europapolitikken, før han gikk videre til å peke på hvilke tiltak regjeringen gjør for å følge opp Stortingets åtte forslag for å bygge ned grensehindre. Utenriksministeren sa at det var særlig tilpasning for arbeidstakere som sto sentralt, og at færre grensehindre er i alles interesse. Barth Eide minnet samtidig om at grensehinderarbeidet mellom de fem nordiske landene også var noe som pågikk innenfor rammen av andre organer, slik som EØS.

Med hensyn til utviklingen av det utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitiske samarbeidet, sa utenriksministeren at man her så en svært positiv utvikling. Han sa seg enig med Per-Kristian Foss (H) som i et tidligere innlegg hadde kommet inn på samarbeidets pragmatiske karakter som en begrunnelse for dets suksess. Det har vært økende vilje og færre begrensninger de siste årene, understreket Barth Eide. Han kom også inn på utviklingen av det utenrikspolitiske området, så som samlokalisering av ambassader, og økt dialog med andre regioner utover den rent baltiske, herunder Visegrad-landene: Polen, Tsjekia, Slovakia og Ungarn. Til sist takket han for det sterke parlamentariske engasjementet og arbeidet, ikke minst innenfor det arktiske området som han kalte «en ny vår» for det nordiske samarbeidet.

Marit Nybakk (A), leder for den norske delegasjonen og president i Nordisk råd 2013, gjorde oppmerksom på at det norske formannskapet i Nordisk råd ville videreføre ministerrådets arbeid med søkelys på robust og bærekraftig velferd. Norge hadde formannskapet i Nordisk ministerråd i 2012. Nybakk

viste videre til regjeringens holdning om at den europeiske integrasjonsprosessen er blitt en felles ramme for politikk og regelverksutvikling i de nordiske land. I denne sammenheng gjorde hun oppmerksom på at Nordisk råd har vedtatt en egen Europa-strategi, og at nordisk samarbeid i de fleste tilfeller gir en merverdi. Nybakk la ellers vekt på viktigheten av at Nordisk råd forsterker det sikkerhetspolitiske samarbeidet, også på områder som beredskap og samfunnsikkerhet. Til sist tok hun til orde for at parlamentarikerne måtte ta politikken tilbake i det nordiske samarbeidet. Det er politikken som har ført samarbeidet dit det er i dag, og det er politikken som vil sikre fremtiden til de nordiske velferdssamfunnene, minnet Nybakk om.

Ellers medvirket i debatten Torgeir Trældal, Tore Nordtun, Hans Frode Kielland Asmyhr, Jan Arild Ellingsen, Vigdis Giltun, Michael Tetzschner, Eirik Sivertsen, Tone Merete Sønsterud, Olemic Thommessen, Alf Egil Holmelid, Ingalill Olsen, Gunnar Gundersen og Sverre Myrli.

4.2 Redegjørelse og debatt om nordisk forsvars- og sikkerhetssamarbeid

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen redegjorde for Stortinget om nordisk forsvars- og sikkerhetssamarbeid den 30. mai 2013. Redegjørelsen og den påfølgende debatten var initiert av Nordisk råd, etter mønster av fjorårets debatt om grensehindre.

I sitt innlegg understreket statsråden at initiativet fra Nordisk råd om felles debatter i de nordiske parlamenter er positivt. Det nordiske forsvarssamarbeidet holder et høyt aktivitetsnivå og er i stadig utvikling. Det nordiske samarbeidet er et godt eksempel på det som NATO og EU kaller henholdsvis «Smart Defence» og «Pooling and Sharing». Felles utfordringer knyttet til en krevende økonomisk utvikling gir et godt grunnlag for felles løsninger. Stoltenberg-rapporten fra 2009 har bidratt til å styrke bevisstheten om potensialet som ligger i nordisk samarbeid, både på militær og på ikke-militær side.

Det nordiske samarbeidet er et viktig supplement til NATO-medlemskap og samarbeid med nære allierte. Det nordiske forsvarssamarbeidet gir ingen sikkerhetspolitiske/militære garantier. For Norge ligger NATOs gjensidige forsvarsgaranti i bunnen.

Det nordiske forsvarssamarbeidet er i hovedsak delt inn i to områder. Det ene er sikkerhetspolitikk og operasjoner, hvor politiske veivalg drøftes eller operasjonaliseres. Det andre er kapabilitetsutvikling, som omfatter samarbeid om materiell, logistikk, utdanning, trening og øving.

Norden står sammen om å vektlegge FN's betydning for en internasjonal rettsorden, og Norges ambisjon om økt satsing på FN-operasjoner ligger fast.

Det er enighet i Norden om at nedtrekket av militære styrkebidrag i Afghanistan kan gi nytt rom for å virkeliggjøre denne ambisjonen. Nordiske erfaringer i Afghanistan viser at det i fremtiden er viktig med tidlig dialog og mer forutseende planlegging i samarbeid om militære operasjoner.

Gjennom å samarbeide om forskning og utvikling, anskaffelser, drift og vedlikehold av materiell, utdanning av personell og trening og øving utnyttes også landenes samlede ressurser mer effektivt, og man oppnår større operativ effekt og evne enn landene ville gjort hver for seg. Militær trening og øving med flernasjonalt deltakelse fra Norden foregår i all hovedsak innenfor rammen av større internasjonale øvelser. I tillegg har man i dag god erfaring med den grenseoverskridende kampflytreningen i de nordlige delene av Norge, Sverige og Finland.

Inkluderingen av Sverige og Finland i treningsdelen av NATOs luftovervåkning over Island under norsk rotasjon i 2014 vil ytterligere styrke det nordiske samarbeidet. De baltiske land har over tid signalisert vilje og ønske om et tettere samarbeid med de nordiske land. Nordisk-baltisk samarbeid har vist seg som en suksess i flere internasjonale operasjoner og i særdeleshet i Afghanistan, påpekte statsråden.

Statsråden trakk også fram utfordringer det nordiske samarbeidet støter på, det være seg nasjonale forskjeller i militær tradisjon, sikkerhetspolitisk orientering, organisering, planlegging, industripolitiske vurderinger, regelverk og praksis for anskaffelser av forsvarsmateriell. En ny felles visjon for det forsvarspolitiske samarbeidet er under utforming. Mens det er stor enighet om de positive sidene ved samarbeidet, er det en krevende øvelse å definere hva det mer konkret handler om, ble det understreket.

Avslutningsvis sa hun at hun satte pris på den fleksible og uformelle dialogen det nordiske forsvarssamarbeidet i dag har med Nordisk råd, og håpet at den kan videreutvikles på en praktisk og hensiktsmessig måte.

Marit Nybakk (A) var første taler i den etterfølgende debatt, og sa at i dag er forsvarspolitikken blant de mest dynamiske samarbeidsområdene i Norden, et samarbeid som foregår innenfor rammene av og med respekt for de enkelte lands alliansepolitikk og utenrikspolitiske forankring. Som president i Nordisk råd minnet hun om at Nordisk råd i noen år har vært opptatt av mer parlamentarisk inkludering og forankring av det nordiske utenriks- og forsvarssamarbeid, og sa at dagens redegjørelse og debatt er en del av et opplegg der alle de nordiske parlamenter skal ha en forsvarsdebatt i løpet av året. I slutten av september skal så Nordisk råds presidium og lederen for de nasjonale forsvarskomiteene – i Norge utenriks- og forsvarskomiteen – ha en rundebordskonferanse med forsvarsministrene. Det vil legge til rette

for en debatt og konkrete beslutninger på Nordisk råds sesjon i Oslo senere på høsten.

Nordisk råd må bli en reell pådriver i det internasjonale og forsvarspolitiske samarbeidet i Norden. Derfor er også utenriks- og sikkerhetspolitikk og forsvarspolitikk prioriterte oppgaver i det norske formannskapet i Nordisk råd for 2013. Nordisk råd vil at parlamentarisk forankring og parlamentarisk medinnflytelse skal skje uavhengig av om det er etablert ministerråd eller ikke på disse områder.

Nybakk påpekte også at det er et økende og helt nødvendig nordisk samarbeid om sivil beredskap og samfunnssikkerhet, herunder sivilt-militært samarbeid. Hun minnet om at Nordisk råd hadde et seminar i Stortinget 20. mars 2013, hvor den norske justisministeren redegjorde for det nordiske samarbeidet. De ansvarlige ministrene møtes i begynnelsen av juni i Stockholm for å utforme en såkalt Haga II-erklæring, den første oppdateringen etter Haga-erklæringen fra 2009.

Svein Roald Hansen (A) fremhevet cybersikkerhet som et område med stort potensial for enda tettere samarbeid, sammen med muligheten for å se nærmere på utviklingen av et felles forsvarskonsept.

Leder for utenriks- og forsvarskomiteen Ine M. Eriksen Søreide (H) la vekt på at den nordiske suksessen skyldes at det hele tiden har vært et nedennfra-og-opp-initiativ basert på praktiske løsninger, der man identifiserer en reell merverdi. Hun pekte på at man i fortsettelsen ikke må overlesse det nordiske forsvarssamarbeidet med altfor store politiske ambisjoner som ikke vil materialisere seg reelt. Hun hadde merket seg at mange av de nordiske samarbeidsprosjektene er bilaterale og ikke samnordiske.

Karin Andersen (SV) fremhevet det økende fokuset på nordområdene og våre nærområder, som er av felles nordisk interesse. Arbeidet i Nordisk råd og Arktisk råd er således viktig. Man bør legge mer vekt på sikkerhetspolitikken også i dette arbeidet. Norge er tjent med et avklart sikkerhetspolitisk forhold til alle nordiske land, uavhengig av alliansepolitikken.

Kjell Arvid Svendsen (KrF) ønsket et tett nordisk samarbeid også innenfor samfunnssikkerhet og beredskap velkommen. Han tok til orde for at samarbeidet bør bli bedre også på parlamentarisk nivå. Han utfordret forsvarsministeren på den realpolitiske viktigheten av solidaritetserklæringen, og etterlyste status for utviklingen av det nordiske havovervåkings-systemet.

Flere representanter tok opp behovet for mer samarbeid innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, og henviste til uttalelsen fra presidiet i Nordisk råd, under temasesjonen i Stockholm. Flere ønsket også den økte vektleggingen av cybersikkerhet velkommen.

Ellers i debatten medvirket Tom Staahle (FrP), Tore Nordtun (A), Olemic Thommessen (H), Tore Hagebakken (A) og Michael Tetzschner (H).

4.3 Delegasjonens seminarer

Nordisk råds pris for barne- og ungdomslitteratur

I samarbeid med Norden i Fokus arrangerte delegasjonen en debatt om en ny pris for barne- og ungdomslitteratur på Litteraturhuset 18. oktober 2012.

Stortingsrepresentant Olemic Thommessen debatterte spørsmålet med statssekretær Kjersti Stenseng. Journalist Marte Spurkland ledet debatten. Litteraturkritiker Odd Gaare, barnebokforfatter Linn T. Sunne og litteraturforsker Nina Christensen deltok også.

Seminar om samfunnssikkerhet og beredskap

I samarbeid med Nordforsk arrangerte delegasjonen den 20. mars 2013 i Stortinget et seminar om samfunnssikkerhet og beredskap. Seminaret var en del av det norske formannskapsprogrammet for Nordisk råd i 2013.

Justis- og beredskapsminister Grete Faremo viste til at Den nordiske solidaritetserklæringen er sentral og stiller store forventninger til den nordiske beredskap for å sikre samfunnssikkerheten. Informasjonssikkerhet og cyberkriminalitet er viktige områder for samarbeid i Norden. Hun understreket også betydningen av felles øvelser i Norden om militær støtte til sivil beredskap.

Ekspertene fra Nordforsk som har iverksatt et nordisk forskningsprogram om samfunnssikkerhet og beredskap, og eksperter fra alle de nordiske land belyste problemstillinger om sårbarhet, krisehåndtering med vekt på forebyggende tiltak, beskyttelse av kritisk infrastruktur, trusselen mot cyberrommet og nordisk samarbeid om digital sikkerhet, militær støtte til sivil samfunnsberedskap og landenes evne til å ta i mot hjelp utenfra.

Delegasjonsleder Marit Nybakk konkluderte med at seminaret viser behovet for et økt og tettere samarbeid om samfunnssikkerhet. Det kan være behov for å se nærmere på avtalen om nordisk redningssamarbeid (NORDRED) og få til nærmere kontakt mellom parlamentarikerne i Nordisk råd og ministrene ansvarlig for samfunnssikkerhet, de såkalte «Haga»-ministrene.

4.4 Spørsmål og interpellasjoner

Skriftlig spørsmål fra Rigmor Andersen Eide (KrF) til finansministeren, besvart den 29. august 2012, om statsråden vil ta et initiativ til en samlet nordisk vurdering av nasjonale og internasjonale bestrebelser for å utarbeide et mål for brutto nasjonal livskvalitet.

Skriftlig spørsmål fra Per Roar Bredvold (FrP) til nærings- og handelsministeren, besvart 5. september 2012, om hvilket samarbeid som finnes innenfor bergverksindustrien mellom f.eks. Norge og Sverige.

Spørretimespørsmål fra Gunnar Gundersen (H) til finansministeren den 17. oktober 2012 om hvorvidt norske pensjonister som har flyttet til Sverige etter at den nordiske skatteavtalen trådte i kraft er blitt dobbeltbeskattet, og om statsråden i så fall vil sørge for en løsning i samarbeid med svenske myndigheter.

Skriftlig spørsmål fra Edvard Mæland (H) til arbeidsministeren, besvart 31. oktober 2012, om det er riktig at en norsk student bosatt i Danmark, ved alvorlig sykdom ikke kvalifiserer til uføretrygd etter norske regler selv om personen flytter tilbake til Norge permanent.

Skriftlig spørsmål fra Ingjerd Schou (H) til samferdselsministeren, besvart 1. november 2012, om statsråden vil ta initiativ til opprettelse av et utbyggingsselskap for bygging av dobbeltspor på jernbanen Oslo–Gøteborg (GO-samarbeidet), for å kunne videreutvikle den grensekryssende jernbaneforbindelsen mellom Halden i Norge og Trollhättan i Sverige.

Skriftlig spørsmål fra Dagfinn Høybråten (KrF) til finansministeren, besvart 7. februar 2013, om hvilke lærdommer Norge kan trekke av at Island vant Icesave-saken i EFTA-domstolen.

Interpellasjon fra Tone Merete Sønsterud (A) til samferdselsministeren, besvart 22. mars 2013, om oppfølging av vedtakene innenfor transportområdet på Nordisk råds sesjon i november 2012.

Skriftlig spørsmål fra Gunnar Gundersen (H) til finansministeren, besvart 28. mai 2013, om omfanget av uløste dobbeltbeskatningssaker mellom Norge og Danmark.

5. Arbeidet fremover

5.1 Nordisk råds formannskapsprogram for 2013

Under Nordisk råds sesjon 1. november 2012 i Helsinki ble Marit Nybakk og Per-Kristian Foss valgt som henholdsvis president og visepresident for Nordisk råd i 2013. Med utgangspunkt i Nordisk råds langsiktige rammeprogram fremla Marit Nybakk det norske formannskapsprogrammet for 2013.

Programmet legger vekt på:

- Et effektivt Norden
 - Robust velferdsstat
 - Tiltak mot ungdomsarbeidsløshet
 - Forsterket samarbeid på helseområdet
 - Tiltak mot grensehindrenger

- Samarbeid i nordområdene
- Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitikk samt samfunnssikkerhet

Et *effektivt Norden* krever en sunn utvikling av den nordiske velferdsstaten, et vel fungerende nordisk arbeidsmarked uten unødige eksisterende eller nye grensehindre. De økonomiske utfordringer de nordiske land står overfor må møtes med et mer effektivt Norden, et smartere Norden samtidig som det er viktig å beholde de nordiske verdier som kjenner seg den nordiske velferdsmodell: et økonomisk sikkerhetsnett, likestilt samfunn, arbeid for alle. Arbeidsløshet blant unge gir grunn til bekymring. Et hovedpoeng er å hindre frafall fra utdanning og få alle unge i arbeid. Det norske formannskapet vil følge opp disse områdene med høringer, seminarer og tette kontakter med Nordisk ministerråd, samt at det skal holdes et utdanningspolitisk «toppmøte».

Samarbeid i nordområdene fremstår som alt mer viktig ettersom klimaendringene fører til smelting av havisen som igjen skaper forutsetninger for ny økonomisk aktivitet samtidig som områdene i nord har et sårbart miljø. Formannskapet ønsker å få belyst mulighetene for økt samarbeid i Barentsregionen. Et nøkkelement er samarbeidet mellom de nordiske landene og Russland om økonomi, infrastruktur og kultur. Formannskapet vil følge opp arbeidet i EUs nordlige dimensjon og dens fire partnerskap. Formannskapet vil vektlegge markeringen av 20-årsjubileet for Barentssamarbeidet. Formannskapet vil videreutvikle samarbeidet mellom Vestnordisk råd og Nordisk råd.

Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitisk samarbeid på regjeringensnivå er blitt styrket i de siste årene. En nordisk solidaritetserklæring ble vedtatt i 2011 i tråd med forslaget i Thorvald Stoltenbergs rapport fra 2009. Derimot er kontakten med det nordiske parlamentariske arbeidet ikke godt nok utbygget. Delegationen mener derfor at de nordiske regjeringene senest 1. september hvert år bør fremlegge til Nordisk råd redegjørelser på disse områdene, slik at Rådets organer får mulighet til å drøfte disse i forkant av Nordisk råds sesjon. Nordisk råd har i mange år oppfordret de nordiske regjeringer om tettere samarbeid om samfunnssikkerhet. Det nordiske rednings-samarbeidet NORDRED bør vurderes utviklet til å omfatte samfunnssikkerhet og beredskap i videre forstand. Formannskapet vil arbeide for å styrke samarbeidet mellom de nordiske land om forsvars- og beredskapsspørsmål og at de nordiske regjeringene etablerer en ordning for å fremlegge saker for debatt i Nordisk råd om nordisk samarbeid om utenrikspolitikk, sikkerhetspolitikk og samfunnssikkerhet. Formannskapet ønsker også å videreutvikle samarbeidet

mellom Nordisk råd og Baltisk forsamling. Formannskapsprogrammet er vedlagt.

5.2 Delegasjonens planer for det kommende år

Gjennomføringen og oppfølgingen av det norske formannskapsprogrammet for 2013 blir en viktig oppgave for delegasjonen i 2014. Delegationens arbeidsoppgaver blir videre influert av østersjøsam- arbeidet, barentssamarbeidet, vestnordisk samarbeid og arbeidet i Den nordlige dimensjon.

Delegasjonen vil særskilt følge opp arbeidet med å fjerne grensehindre og å hindre at nye oppstår. Nordisk råd ønsker å ha en ombudsmannsinstitusjon som vil kunne hjelpe borgerne i de nordiske land når de støter på problemer. Delegationen vil se på mulighe- ten for at ombudsmennene i de nordiske land kan legge opp sitt arbeid slik at de kan ta seg av aktuelle saker som borgerne tar opp hva gjelder grensehind- ringer. I tillegg mener delegasjonen at Grensehinder- forum må fortsette i en eller annen form.

Delegasjonen vil fortsette sitt arbeid med å styrke det nordiske samarbeid om forsvarspolitikk, uten- rikspolitikk og samfunnssikkerhet. De samordnede debattene i nordiske parlamenter våren 2013 om nordisk forsvarspolitisk samarbeid viste et samstemt ønske om å styrke det nordiske parlamentariske sam- arbeid på dette området.

Delegasjonen vil legge stor vekt på språk- og kul- tursamarbeidet i Norden. Det er en sentral oppgave for det nordiske samarbeidet å styrke det skandina- viske språkfelleskapet og vise, særlig med hensyn til unge, at dette er en viktig verdi og ressurs. Det gir til- gang til deltakelse i det nordiske kultur- og sam- funnslivet. Delegationen vil fortsette sitt samarbeid med Foreningen Norden på dette området.

Delegasjonen vil videreføre samarbeidet mellom de nordiske land og parlamentariske organer i nord. Dette vil også underbygge det gode samarbeid som Nordisk råd har med medlemmer fra Statsdumaen og Føderasjonsrådet i Russlands parlament samt parla- mentarikere fra 11 regioner i Nordvest-Russland.

I forbindelse med Grunnlovsjubileet 2014 vil delegasjonen søke å inspirere det nordiske nettverk til å understreke at det nordiske samarbeidet ikke er noen selvfølge. Det har vært en utvikling fra stor uenighet mellom de nordiske land i 1814 til en nær sagt selvfølgelig enighet 200 år senere. Dette er en nyttig påminnelse for alle de nordiske land. Flere ulike aktører, herunder svenske, norske og danske, planlegger 2014-jubileumsarrangementer med en nordisk vinkling. Det kan være aktuelt å legge møte i regi av Nordisk råd opp mot enkelte av disse arrange- mentene.

6. Nordisk råds 64. sesjon

6.1 Nordisk toppmøte – «Utmaningarna för den nordiska välfärdsstaten»

Utviklingen av den nordiske velferdsmodellen sto øverst på agendaen for Nordisk råds toppmøte i Helsingfors 31. oktober 2012, hvor de nordiske statsministrene deltok. Statsministrene var enig om at den nordiske modellen hadde fungert godt og sto sterkt enn så lenge. Dette måtte derimot ikke bli en sovepute. Den økonomiske situasjonen i Europa er alvorlig.

Utenriksminister Espen Barth Eide som representerte Norge, påpekte nettopp dette at Norden er avhengig av Europa, og derfor naturligvis påvirkes av den pågående økonomiske krisen. Likevel er arbeids- og velferdspolitikken i stor grad vellykket, og den nordiske velferdsmodellen har gitt gode resultater. Den norske regjeringen ser likevel et behov for å bli bedre på å utnytte de ressursene som mange yrkesaktive har. Den nordiske modellens bærekraft er avhengig av høy deltakelse i arbeidslivet i møte med demografiske utfordringer. Oppfølgingen av det varslede jobbtoppmøtet i 2013 og handlingsplanen ville få høy prioritet.

Danmarks statsminister Helle Thorning-Schmidt la vekt på at selv om de nordiske samfunnene er forskjellige, er det fortsatt en sterk felles kjerne og felles verdier. Det er stor grad av økonomisk likhet, likestilling og lik rett til velferdsgoder. Trygge rammer i samfunnet gjør noe med oss og hvordan vi møter resten av verden, sa Thorning-Schmidt. Hun pekte på at den nordiske modellen har vært omdiskutert i mange år. Mange har tvilt på modellens evne til å overleve, likevel har Norden klart seg godt i den globale sammenheng. For å sikre at man kommer ut på den andre siden av krisen med velferdsmodellen i god behold, kreves det imidlertid noen tøffe beslutninger.

Sveriges statsminister Fredrik Reinfeldt la vekt på at den nordiske velferdsmodellen stadig må utvikles. Selv om de nordiske land har mye til felles, er de også ulike og må enkelte ganger implementere løsninger på forskjellig måte og til forskjellig tid. Sverige har gjennomgått reformer, likevel faller fortsatt en del grupper utenfor samfunnet. Reinfeldt tok blant annet til orde for å skape enda flere veier for å få folk tilbake i arbeidslivet. Moderniseringen av den svenske modellen har gitt resultater, og man er kommet godt gjennom den økonomiske krisen, men det finnes fortsatt utfordringer. Befolkningen blir stadig eldre, det er stor arbeidsledighet blant ungdom, sterk internasjonal konkurranse og et stagnert Europa. Modernisering er nødvendig for å lykkes videre.

Den finske statsminister Jyrki Katainen beskrev den nordiske velferdsmodellen som en sosial innovasjon. En aldrende befolkning skaper framover utfor-

dringer for modellen. Finland vil i så måte være et stort forskningsprosjekt, da det vil være en større andel eldre og barn i befolkningen sammenlignet med mennesker i arbeid. Dette krever strukturelle endringer. Finland går gjennom en reform blant annet innenfor de sosiale tjenestene. Katainen fremhevet betydningen av å tillate mer innovasjon og flere kreative løsninger innenfor denne sektoren, for å møte de behov som melder seg.

I etterkant av statsministrenes innlegg holdt talspersoner for de nordiske partigruppene og andre innlegg og rettet spørsmål til regjeringssjefene. Vigdis Giltun (Frp) tok opp problematikken rundt barnefattigdom og et økende antall unge mennesker som mottar trygdeordninger. Giltun ønsket mer debatt rundt hvorvidt de nordiske velferdsordningene treffer feil, og fører til at mennesker som i utgangspunktet er resurssterke, forblir inaktive og utenfor samfunnet.

Anna Ljunggren (A) fokuserte på den økende ungdomsledigheten i Europa, og pekte på de svenske utfordringene med å skape nok arbeidsplasser til de unge. Som svar på Ljunggrens innlegg, sa statsminister Reinfeldt at han mente en brist i det svenske skolesystemet delvis kunne forklare den høye arbeidsledigheten blant ungdommen. Den svenske regjeringen jobbet aktivt for å endre utdanningssystemet.

Olemic Thommesen (H) pekte på viktigheten av å ta vare på verdiskapningen i fremtiden, slik at den nordiske velferdsmodellen ikke går til grunne. Han sa med bekymring på den danske regjeringens forslag om budsjettkutt i Nordisk ministerråds budsjett og utfordret den danske statsministeren på hvilke visjoner den danske regjeringen har for det nordiske samarbeidet.

Martin Kolberg (A) talte varmt for den nordiske modellen, og advarte mot de som ønsket å endre premissene. Hovedutfordringen er ikke den økonomiske krisen i Europa, men de krefter i nordiske regjeringer og parlamenter som ønsker å bygge modellen ned, understreket Kolberg, med henvisning til den svenske statsministerens forslag om å privatisere en del offentlige tjenester.

6.2 Generaldebatt, Nordisk ministerråds program og budsjett for 2013

Sveriges statsminister Fredrik Reinfeldt presenterte det svenske formannsprogrammet for Nordisk ministerråd for 2013. Han var overbevist om at det nordiske samarbeidet kan anvendes for at Norden i fellesskap kan møte de utfordringer våre land står overfor. Det handler blant annet om å håndtere de demografiske utfordringene å bekjempe utenforskap, ikke minst blant de unge, og å øke konkurransekraften samtidig som man skaper et bæredyktig samfunn og forsterker våre velferdsambisjoner.

Presidietts talskvinne, Marit Nybakk, påpekte at det er viktig for både regjeringssiden og parlamentarikersiden at man jobber mot de samme mål. Med finanskrisen som bakteppe er det viktig og riktig at programmet også retter seg mot ungdomsarbeidsledigheten. Ungdomsarbeidsledigheten i Europa er helt uakseptabel, men den er også en veldig stor trussel mot vår framtid. Hun ga sterk støtte til at ungdomsarbeidsledighet blir et hovedtema under det svenske formannskapet og for Nordisk råd i 2013.

Til grunn for den videre debatt lå samarbeidsministrenes redegjørelse for 2012 og Nordisk ministerråds budsjettforslag for 2013.

Lederen for samarbeidsministrene, Rigmor Aasrud, redegjorde for arbeidet i Nordisk ministerråd i 2012. Norge har hatt formannskapet og har spesielt hatt velferdsstaten i et nordisk perspektiv, miljø og klima og nordisk samhörighet i fokus. Skal vi beholde den nordiske velferden må man finne enda bedre løsninger på samfunnets oppgaver, sa Aasrud.

Hun opplyste at ministerrådet i 2012 har opprettet et prioriteringsbudsjett for strategiske satsinger. Prioriterte områder er blant annet grønn vekst og helse og velferd. Programmet for en bærekraftig nordisk velferd bidrar til at Norden gjennom å arbeide sammen kan utvikle et bærekraftig og langsiktig velferdssystem.

Under statsministrenes sommermøte i 2012 ble arbeidet på helseområdet spesielt trukket fram som et område med et stort potensial for økt samarbeid. De nordiske helseministrene arbeider med konkrete prosjekter som vil komme nordiske innbyggere til gode.

Aasrud informerte om at de nordiske ministrene som er ansvarlige for sosialområdet, godkjente og undertegnet i 2012 en ny, nordisk sosialkonvensjon. De har også vedtatt at inkludering av utsatte unge i arbeid og utdanning skal være et sentralt tema i ministerrådets arbeid fram mot 2015.

Arbeidet med oppfølgingen av de åtte statsministerinitiativene for grønn vekst for 2011 er godt i gang i de involverte ministerområdene.

Den nordiske strategien for bærekraftig utvikling er revidert i 2012. Den nye strategien er en viktig videreføring av et langsiktig arbeid i ministerrådet. I flere av ministerrådene har det pågått et stort arbeid med å slutføre de enkelte globaliseringsinitiativene og formidle og videreføre resultatene som har kommet ut av initiativene.

I 2012 har særlig arbeidet med grensehindre stått sentralt. Det har pågått et stort arbeid med oppfølgingen av ekspertgrupperapporten om grensehindre på arbeidsmarkedet og sosialområdet, og sommeren 2012 kom Solstranderklæringen om avskaffelse av grensehindre på helse- og sosialområdet.

Det nordiske samarbeidet om bekjempelse av internasjonal skatteflukt har vært framgangsrikt og

bidratt til at de nordiske landene er verdensledende på avtaler om informasjonsutveksling på skatteområdet. De nordiske landene har nå inngått avtaler om informasjonsdeling med 40 stater.

Det har vært stor aktivitet også på språk- og kulturområdet i 2012. Aasrud viste spesielt til beslutningen i kultursektoren om å løfte fram barne- og ungdomslitteratur. Norden og velferd var temaet på årets bok- og bibliotekmesse i Göteborg. Den nordiske paviljongen hadde mer enn 70 innslag på programmet med temaer som litteraturens betydning for bildet av Norden og nordisk identitet og nye fortellereformer.

Nordisk ministerråd deltok aktivt på Rio+20-konferansen i juni 2012 og arrangerte blant annet ministerdialog om miljømerking og seminarer om bærekraftig matproduksjon og om likestilling og bærekraft. Arrangementene fikk stor oppslutning og er et godt eksempel på hvordan nordiske land kan bidra med sine erfaringer internasjonalt og samtidig styrke den fellesnordiske merkevaren om en økonomisk, sosial og miljømessig bærekraftig region.

Årets budsjettprosess har vært noe mer krevende enn tidligere år, understreket Aasrud. Det har sin bakgrunn både i vedtaket om et nytt prioriteringsbudsjett og i en langvarig politisk diskusjon om innsparinger på det nordiske budsjettet. I korte trekk går kompromisset ut på at det ikke foretas noen nedskjæringer i budsjettet for 2013, men alle landene har forpliktet seg til å gjennomføre innsparinger på 5 pst. i budsjettet for 2014. I tillegg skal det i løpet av 2015 og 2016 arbeides med å finne ytterligere innsparinger på inntil fem prosent.

Hun opplyste at det legges opp til en omlegging av budsjettstrukturen, med opprettelsen av et prioriteringsbudsjett, som vil bidra til å fornye og utvikle det nordiske samarbeidet, og tydelig vise hvilke hovedprioriteringer vi har for samarbeidet. En del av prioriteringsbudsjettet vil være forbeholdt finansiering av større strategiske satsinger som det kommende formannskapet ønsker å iverksette. Det skal blant annet bidra til å øke det nasjonale engasjementet for det nordiske samarbeidet i formannskapslandet.

Per-Kristian Foss var presidietts talsperson og uttalte at Nordisk råds prioriteringer har i stor grad vært sammenfallende med ministerrådets. Nordisk råd slutter opp om satsingen på særlig sunnhets- og helseområdet.

Det er viktig at de politiske grupperingene drøfter igjennom – nå mer enn tidligere – hvilke prioriteringer man ønsker å gjøre for 2014. Det er et klart ønske at kuttene for 2014 ikke må være «ostehøvelkutt», kutt som er jevnt over det hele, men må være et uttrykk for en prioritering av mindre viktige og viktige formål. Foss avsluttet med å trekke fram problemet med å rekruttere fra andre nordiske land til sekre-

tariatet i København, og etterlyste tiltak som skal avhjelpe dette.

6.3 Globalisering og grensehinder

Samarbeidsminister Ewa Björling, Sverige, summerte opp fem års arbeid med nordiske globaliseringsinitiativer, og holdt den siste globaliseringsredogjørelsen før overleveringen til de nordiske statsministrene.

Björling poengterte at Norden med globaliseringsinitiativene har demonstrert et felles ansvar for klimaspørsmål gjennom satsingen på miljø- og energiområdet. I tillegg har globaliseringsinitiativene, ifølge den svenske samarbeidsministeren, bidratt til å markedsføre Norden som en foregangsregion. Også for ministerrådets interne virksomhet har globaliseringsatsingen ført til forbedring og effektivisering, spesielt med tanke på budsjettprioriteringer.

Per-Kristian Foss understreket i sitt innlegg at noen av globaliseringsinitiativene skal videreføres etter 2013. For eksempel gjelder det klimavennlig byggeri, og et prosjekt som skal vurdere hvordan klimaendringer påvirker naturressursene i Norden. Foss ba om en effektiv oppfølging av disse prosjektene i tiden som kommer.

Samarbeidsministrene redegjorde også for innsatsene på grensehinderområdet, som blant annet innebar grensehinderdebatter i alle de nordiske parlamentene. Finlands samarbeidsminister, Alexander Stubb, foreslo at statsministrene burde presentere en deklarasjon om grensehinder i 2013 for å gi prosjektet mer politisk fart.

6.4 Samarbeidsministrenes spørretime

Med referanse til Ewa Björlings tidligere angrep på den norske handelspolitiske proteksjonismen stilte Hans Frode Kielland Asmyhr spørsmål om hvilke konkrete tiltak Norge har gjennomført det siste året med tanke på økt handel mellom Norge og nabolandene. Martin Kolberg stilte spørsmål om One Health, mens Anna Ljunggren utfordret Sveriges samarbeidsminister angående ungdomsarbeidsledighet.

6.5 Internasjonalt samarbeid.

Norges utenriksminister Espen Barth Eide redegjorde på vegne av de nordiske utenriksministrene for Nordisk ministerråds arbeid på det utenrikspolitiske området. Han framholdt Stoltenberg-rapporten og solidaritetserklæringen som et godt grunnlag for arbeidet, og viste til at samarbeidet siden sist var revitalisert og modnet. Blant eksemplene som ble løftet fram for å vise resultater mht. oppfølging av Stoltenberg-rapporten, var blant annet luftovervåkingen over Island, hvor Sverige og Finland vil delta fra 2014.

Utenriksministrene viste videre til den tette oppfølgingen man har med tanke på den finansielle situasjonen i Europa. Den nordiske modellen vekker også interesse utenfor det nordiske området, og man deler erfaringer med andre land og regioner; herunder Benelux-, SIC-A og CARICOM-landene.

Ambisjonene og samarbeidet innenfor samfunnsikkerhet og beredskap er styrket og utvidet. De nordiske landenes ulike bidrag i internasjonal sammenheng (FN-oppdrag) samt samkjøring av ambassaderessurser ble også berørt. Finland har tatt initiativ til et uformelt forum for drøfting av freds- og forsøringssaker. Nordisk samarbeid i forbindelse med Afghanistan og den arabiske våren har vært tett. De nordiske landene har et sterkt engasjement i de fire regionale rådene i Nord-Europa og innenfor Den nordlige dimensjon. Utenriksministrene la også vekt på samarbeid i Arktisk råd.

Finlands Kimmo Sasi støttet Barth Eides konklusjoner og trakk fram den finske og svenske regjeringens beslutning om å delta i overvåkingen av Islands luftrom. Islands Árni Þór Sigurðsson viste til en risikovurdering av Islands luftrom, som konkluderte med at det ikke forelå noen trusler. Han satte dermed spørsmålsteget ved svensk og finsk nøytralitetspolitikk. Sveriges Carl Bildt og Finlands Erkki Tuomioja avviste dette og understreket at luftovervåkingen var et steg nærmere mer nordisk samarbeid og solidaritet.

Sveriges Anita Brodén og Færøyenes Høgni Hoydal trakk fram klimaendringer og Arktisk råd som fokusområder. Det er viktig å ta med urbefolkningen i beslutningsprosesser. Sametingets president Egil Olli orienterte forsamlingen om at samene får delta i Arktisk råds ministermøte etter invitasjon fra det norske utenriksdepartementet, og oppfordret samtidig de andre nordiske landene til å følge samme modell.

Mislykkede makrellforhandlinger mellom Norge og EU på den ene siden og Island og Færøyene på den andre siden ble trukket fram som bekymringsfullt av Henrik Old, Færøyene, og den islandske ministeren Steingrímur J. Sigfússon. Utenriksminister Barth Eide og Oskar J. Grimstad (Frp) understreket begge behovet for en bærekraftig forvaltning av fiskeressursene.

Forsvars- og sikkerhetspolitikk

Den danske utenriksministeren Villy Søvndal redegjorde på vegne av Danmarks forsvarsminister om framdriften i det nordiske forsvarssamarbeidet. Han trakk fram det nordiske verdifelleskapet som et bakteppe for økt samarbeid innen politikktutforming, operasjoner og kapasiteter.

Samarbeidet er intensivert, og det jobbes med flere konkrete initiativer, deriblant felles innkjøp,

kapasitetsoppbygging i Øst-Afrika, felles nordiske bidrag til FN-operasjoner og taktisk lufttransport. Et felles utenriks- og forsvarsministermøte fant for første gang sted i Bodø i september 2012 og ble trukket fram som et symbol på det stadig tettere nordiske samarbeidet.

Danmark overtok formannskapet i NORDEFCO 1. januar 2012 og har ambisjoner om å styrke eksisterende samarbeidsområder, samt presentere nye ideer. Fokus på et mer klimavennlig forsvar har vært en av prioriteringene for det danske formannskapet.

Marit Nybakk (A) støttet de konklusjoner den danske utenriksministeren la fram, og framhevet at selv om de nordiske landene har forskjellig sikkerhetspolitisk forankring, øker samarbeidet. Hun tok også til orde for at samfunnssikkerhet og beredskap måtte bli en integrert del av det sikkerhetspolitiske samarbeidet.

Den venstresosialistiske grønne gruppen ønsket overvåking av de arktiske farvann for å beskytte mennesker og miljø velkommen, men advarte samtidig mot en militarisering. Problemstillinger knyttet til Russland og Kinas ønske om observatørstatus i Arktisk råd ble debattert i forlengelsen.

EU

Finlands EU-minister og samarbeidsminister Alexander Stubb vektla i sin redegjørelse tre punkter med hensyn til de nordiske landenes forhold til EU: samarbeid for å påvirke prosesser i EU, konkret samarbeid i nærområdet og tanker om framtidig samarbeid overfor EU.

Flere av Nordisk råds representanter stilte seg positive til hovedpunktene i strategien, og la til at det var viktig med nært samarbeid også med tanke på å forebygge nye grensehindre. Sveriges Karin Åström var en av flere som etterlyste en bredere debatt om en mulig felles agenda for de nordiske landene overfor EU, og søkelys på politikkområder som kunne være av strategisk interesse for Norden.

Raimonds Vejonis fra Baltic Assembly minnet om Gade-Birkav-rapporten fra 2010–2011, som tok til orde for mer samarbeid og koordinering mellom de nordiske og baltiske landene – også på EU-området. Europaparlamentets representant Pat the Cope Gallagher ønsket velkommen alle initiativ for tettere kontakt mellom Nordisk råd og Europaparlamentet.

Hviterussland

Norges samarbeidsminister Rigmor Aasrud redegjorde for Nordisk ministerråds aktiviteter overfor Hviterussland. Samarbeidet reguleres nå av rammer som gjelder for 2011–2012. Nordisk ministerråd vil presentere ny strategi for nærområdepolitikk under plenumssesjonen i 2013 og har derfor forlenget tids-

rammen for Hviterussland-samarbeidet fram til 2013.

Per-Kristian Foss uttrykte på vegne av Nordisk råd sin støtte til de ulike ministerrådsprosjektene i Hviterussland. Man ønsker å fortsette dialogen med hviterussiske parlamentarikere og opposisjonspolitikere.

Nordisk råds internasjonale strategi

Til sist i debatten om internasjonalt samarbeid presenterte Kimmo Sasi på vegne av presidiet rådets internasjonale strategi og understreket at det legges opp til aktiv internasjonal deltakelse også innenfor utenriks- og forsvarspolitikken. Nord-Europa, Nord-Atlanteren og EU er prioriterte områder. Det samme er samarbeidet med den Baltiske forsamling og fremme av demokrati i Hviterussland. Marit Nybakk (A) støttet opp om de sentrale punktene i strategien og la til at det overfor Russland var viktig å konkretisere samarbeidet, fremme fokus på faglige temaer og ikke bare prosessuelle. Til sist oppfordret hun Nordisk råd til å engasjere seg aktivt i problemstillinger knyttet til kvinners rettigheter i arabiske land etter den arabiske våren.

6.6 Kontrollsaker

Kontrollkomiteens leder, Sonja Mandt, redegjorde for kontrollkomiteens virksomhet samt komiteens forslag om Riksrevisjonens rapporter om henholdsvis Nordisk ministerråd, Nordisk råd og Nordisk kulturfond.

Kontrollkomiteen har i 2012 fortsatt på den systematiske gjennomgangen av de nordiske institusjonene med sikte på å få innblikk i hvordan de skaper nordisk nytte. Hun understreket at det er et forsøk på å få oversikt og innblikk i virksomheten, og ingen evaluering.

Komiteen har nå laget forslag til hvordan parti-støtten skal håndteres, og har oversendt det til viderebehandling i presidiet.

Riksrevisjonens merknader om oppfølging av prosjektvirksomheten vil kontrollkomiteen følge opp. Kontrollkomiteen bemerker at Kulturfondets virksomhet i noen grad overlapper kulturministrenes kulturprogrammer, og er av den oppfatning at det ville være en effektivitetsgevinst å vurdere å samle administrasjonen for alle de kulturelle støtteordninger på ett sted.

Som en oppfølging av en utredning i 2011 om effekten av Nordisk råds rekommandasjoner, har komiteen utarbeidet forslag om tilretteleggelse av arbeidet i utvalgene og rådssekretariatet – også anbefaling til sekretariatene for de nasjonale delegasjonene. Formålet er å styrke rådets viktigste politiske instrument, nemlig rekommandasjonene.

Kontrollkomiteens utgangspunkt er at utarbeidelsen av medlems- og utvalgslagene er et politisk ansvar, og komiteen vil med forslaget rette et sterkere fokus på å bedre kvaliteten av de politiske innspill. Rekommandasjonen er en grunnstein i rådets arbeid, og kontrollkomiteen mener at ved å sette dette forslaget ut i livet vil det føre til bedre rekommandasjoner som har større politisk gjennomslagskraft.

6.7 Kultur, forskning og utdanning

De nordiske kulturministrene, ved Kátrín Jakobsdóttir, la fram en ny strategi for det nordiske kultursamarbeidet som skal gjelde for 2013–2020 (B 276/kultur). Strategien er bygget opp omkring fem temaer: det bærekraftige Norden, det kreative Norden, det unge Norden, det digitale Norden og det interkulturelle Norden. Nordisk ministerråds årlige budsjett og kultursektorens formannskapsprogram vil fungere som handlingsplan for strategien. Det vil i 2016 bli foretatt en midtveisevaluering for å undersøke hvordan arbeidet med realiseringen av strategiens målsettinger skrider frem og om de fremdeles er relevante. Kulturministrene benyttet anledningen til å takke Nordisk råds kulturutvalg ved leder Olemic Thommessen, for god dialog under utarbeidelse av strategien.

Presidiets forslag om endring av Nordisk råds priser ble presentert av det finske riksdagsmedlem Silvia Modig (A 1574/presidiet). Forslaget går ut på å optimere og harmonisere rammene slik at prisene blir mer synlige og mer betydningsfulle.

Den islandske kulturministeren Kátrín Jakobsdóttir la på vegne av ministerrådet fram forslag om å opprette en ny nordisk pris for barne- og ungdomslitteratur (B 282/kultur). Forslaget fikk bred støtte av Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg, som gjerne så at første utdeling kunne skje allerede i forbindelse med Nordisk råds sesjon i Oslo i 2013.

Kátrín Jakobsdóttir redegjorde også for status for ministerrådets strategi på utdannings- og forskningsområdet for 2011–2012 (Dokument 10/2012). Ministeren viste til forskningsrapporten «Vilje til forskning», som blant annet tidligere utdanningsminister Kristin Clemet var med å utarbeide. Rapporten inneholder en rekke konkrete forslag som kan bidra til å skape økt merverdi innen forskningssamarbeidet i Norden. Jakobsdóttir viste også til en rekke igangsatte prosjekter, bl.a. satsing på ungt entreprenørskap, nordiske masterprogrammer og utviklingen av Nordplus sine programmer. Hans Frode Kielland Asmyhr var kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, og kom med innspill. Asmyhr etterlyste flere konkrete arktiske satsinger med referanse til et av utvalgets tidligere forslag. Asmyhr mente at det nye utdanningsvitenskapelige forsknings- og formidlingsprogrammet «Education for Tomorrow» burde

gjøres permanent, slik at den kan bli et varig støtteprogram på utdanningsområdet. Asmyhr etterlyste også et planlagt møte om språk, initiert av kulturministrene og undervisningsministrene.

Kultur- og utdanningsutvalget la fram et forslag om å avholde et nordisk utdanningstoppmøte, som et startskudd for et enda dypere og forpliktende nordisk utdanningssamarbeid (A 1564/kultur). Utvalget la også fram et forslag om en felles nordisk filmportal (A 1573/kultur). Formålet med en nordisk filmportal er å øke utvekslingen av nordisk kultur og tradisjoner, samt øke nordisk språkforståelse hos barn og unge. Filmene i portalen er tiltenkt skoler og biblioteker, bl.a. i undervisningen.

6.8 Bærekraftig utvikling

Dyrevelferd

Konklusjonen på medlemsforslaget om nordisk utveksling av informasjon om dyreoppdrettere som har blitt fratatt rett til dyrehold i et land (A 1531/næring), var at det er for komplisert å endre nasjonale regelverk slik at en person som er fratatt retten til dyrehold i ett land, også automatisk vil miste denne retten i de andre nordiske land. Vigdis Giltun uttalte at hun var svært skuffet over at det ikke er mulig å gjøre mer. Hun uttalte at saken har bred støtte i den nordiske befolkning og blant politikere, men likevel fokuseres det på hindringer i stedet for løsninger.

Nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø)

Tone Merete Sønsterud var Næringsutvalgets talsperson i saken. Hun uttalte at det vil være en fordel å samle felles nordiske synspunkter i én strategi – en strategi som gjør det mulig for de respektive land å finne en felles plattform, samordne synspunkter i den bredere europeiske dialog, og forbedre forutsetningen for finansiering. Målet er å gjøre det lettere for de enkelte land å utforme sine nasjonale transportplaner, så de i større grad tar hensyn til forbindelser over grensene. Sønsterud trakk frem togforbindelsen mellom de mest folkerike deler av Norden – Oslo–Stockholm, Oslo–Göteborg–Malmö–København – som viktige, samtidig pekte hun på Ofofbans betydning i nord.

Ministerrådsforslaget om et nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram for 2013 til 2016 (B 279/næring)

Per Olaf Lundteigen uttalte at dette er et svært viktig tema for de perifere regionene i Norden – regioner som svekkes som attraktive arbeids- og bosteder for dyktig og godt utdannet ungdom. Denne svekkelsen har sin årsak i politisk ideologi hvor sentralisering av arbeid, kapital og bosetting er sentralt.

Lundteigen etterlyste nye økonomiske virkemidler: økt skattlegging av ikke-fornybart karbon fra olje og gass, og tilsvarende stimulering av fornybart karbon fra planter, samt en forskningsstøtte til utvikling av ny teknologi innenfor områdene bioøkonomi og biokjemi.

Redegjørelse vedrørende statusrapport for handlingsplanen kost og motion (Dokument 11/2012)

Vigdís Giltun var velferdsutvalgets talsperson i saken og ga i sitt innlegg uttrykk for at Velferdsutvalget er glad for handlingsplanen og følger utviklingen med stor interesse. Utvalget imøteser bedre verktøy for å måle effekten og muliggjøre sammenligninger. Giltun trakk også frem det nordiske ernæringsmerket Nøkkelhullet og de nordiske næringsstoffanbefalingene som gode hjelpemidler for å følge med på sitt eget kosthold og ta de riktige valgene ut fra eget behov og egen helse.

6.9 Velferd og mangfold

Velferdsutvalgets forslag «Nordisk alkohol- og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv» (A 1566/Velferd), vakte debatt under sesjonen. Utvalgsleder Siv Friðleifsdóttir, Island, presenterte forslaget og dets 12 ulike underpunkter, hvorav 9 hadde et enstemmig utvalg bak seg. Forslagene om å arbeide for et tobakksfritt Norden i 2040, en reduksjon på 10 pst. i det globale alkoholkonsumet i 2025, samt en promillegrense på 0,2 promille for alle motordrevne farkoster, hadde en delt innstilling hvor Fremskrittspartiet tilhørte et mindretall i Velferdsutvalget.

Sonja Mandt (A) var sosialdemokratens talsperson for forslaget. Hun understreket alvoret i temaet og fremhevet forslaget om innføring av alkohol for yrkessjåfører og personer som er dømt for promillekjøring.

Vigdís Giltun (Frp) talte varmt for flere av de foreslåtte tiltakene og redegjorde kort for hvorfor de ikke kunne støtte hele utvalgsforslaget. Giltun pekte på at det er skadevirkningene av tobakks- og alkoholbruk som det bør arbeides mot, ikke varen som sådan. Giltun etterlyste mer forskning før hun ville gå inn for en promillegrense på 0,2 til sjøs.

Under denne delen av sesjonen ble det nordiske samarbeidsprogrammet for arbeidslivssektoren 2013–2016 presentert. Utvalgsforslagene om «ADHD-diagnostisering og medisinerings av barn og unge i Norden» (A 1551/Velferd), utvalgsforslag om «Ungdomsarbeidsledighet – en nordisk krisepakke» A 1572/Kultur og medlemsforslaget «Kultur og helse i nordisk samarbeid» ble vedtatt av plenarforsamlingen.

6.10 Nordisk råds priser

Nordisk råds musikkpris gikk i 2012 til islandske Anna Thorvaldsdóttir for verket «Dreymi».

Fra Norge var Ole-Henrik Moe nominert for verket «Vent Litt Lenger» og Magne Hegdal for verket «Stort sett».

Nordisk råds natur- og miljøpris gikk til finske Olli Manninen, for hans store innsats for å bevare Nordens skoger, for å bygge nettverk mellom de nordiske landene, samt for å mobilisere grasrotplanet på miljøområdet. Fra Norge var Regnskogfondet nominert.

Nordisk råds filmpris for 2012 gikk til den svenske instruktør/manuskriptforfatter Ruben Östlund og produsent Erik Hemmerdorff for filmen «Play».

Fra Norge var «Kompani Orheim» nominert. Manusforfatter: Arild Andresen, Lars Gudmestad. Produsent: Yngve Sæther, Sigve Endresen

Prisene ble overrakt i forbindelse med Nordisk råds prisutdeling i Helsingfors den 31. oktober 2012.

Nordisk råds litteraturpris gikk til norske Merethe Lindstrøm for romanen «Dager i stillhetens historie». Prisen ble delt ut ved Nordisk råds minisesjon i Island den 22. mars 2012.

Fra Norge var Øyvind Rimbereid og Rawadna Carita Eira (for det samiske språkområdet) også nominert sammen med Lindstrøm.

7. Nordisk råds temasesjon

7.1 Temadebatt om nordisk utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikk samt samfunnsikkerhet

11. april 2013 arrangerte Nordisk råd temasesjon i Riksdagen i Stockholm. I fokus for årets temasesjon sto nordisk utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikk samt samfunnsikkerhet. Til sesjonen ble det fremmet en rekke forslag, herunder presidieforslag om nordisk felleskap for forsvarsspørsmål (A1584), medlemsforslag om styrket nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid mot cybertrusler og digitale angrep (A1581), utvalgsforslag om nordisk sikkerhetspolitikk i et langsiktig miljø- og klimapolitisk perspektiv (A1585) og uttalelse om utenriks- og forsvarspolitikk, samt samfunnsikkerhet (dokument 3).

Etter en presentasjon av de ulike forslagene og redegjørelse fra de nordiske utenriksministrene og forsvarsministrene, ble de ulike spørsmålene debattert i plenum. Det nordiske samarbeidet på utenriks- og forsvarsfeltet er dynamisk og i stadig utvikling. Nordisk råds norske formannskap har i 2013 valgt å også sette økt søkelys på spørsmål som berører nordisk samarbeid om samfunnsikkerhet og beredskap. I den forbindelse ble det vedtatt en uttalelse fra Nordisk råds presidium om samfunnsikkerhet. Uttalelsen ble hyppig referert til under temasesjonen, og har

i etterkant blitt oversendt de nordiske ministrene med ansvar for samfunnssikkerhet og kriseberedskap.

7.2 Andre saker

Det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd ved samarbeidsminister Eva Björling rapporterte om aktiviteten i formannskapsperioden så langt i 2013. Formannskapet ønsker mer fleksibilitet og politisk dynamikk for formannskapslandet. For å oppnå dette er det satt av 45 mill. kroner på Nordisk ministerråds budsjett som formannskapet disponerer, det arbeides med felles visjon blant samarbeidsministrene for det nordiske samarbeidet, samt ved å se på nytt hvordan arbeidet med å løse grensehindringer mellom de nordiske landene er organisert.

Samarbeidsminister Björling kom også inn på arbeidet mot ungdomsledighet og den nordiske kulturfestivalen «Nordic Cool» i Washington DC i februar/mars.

Den svenske samarbeidsminister Eva Björling gav også en foreløpig meddelelse om rekommandasjonen 38/2012 «En nordisk krisepakke mot ungdomsarbeidsledighet». Det ble holdt et statsministermøte den 16. mai 2013 hvor dette temaet ble tatt opp. I prosjektet «Bærekraftig nordisk velferd» 2013–2015 vil den høye ungdomsledigheten bli tatt opp. Nordisk ministerråd har også tatt initiativ for å bekjempe frafall i skolen og uføretrygd til unge grunnet psykiske problemer.

Som talsperson for Kulturutvalget fremholdt Olemic Thommesen (H) viktigheten av samarbeid med bedriftene og satsing på lærlingeordningen for å løse ungdomsledigheten.

Problemet må løses i partnerskap mellom kommunene, bedriftene, skolene og de unge selv.

Den danske samarbeidsministeren Manu Sareen gav en meddelelse på rekommandasjon 30/2012 om en generell avgift på finansielle transaksjoner. Ministeren sa at det ikke var enighet om å innføre en slik avgift mellom de nordiske landene og at Nordisk ministerråd ikke vil arbeide videre med saken.

Geir-Ketil Hansen (SV) uttrykte, som talsperson for Den venstresosialistiske grønne gruppen, undring over at Nordisk ministerråd ikke ville arbeide videre med saken og at flertallet i Næringsutvalget i Nordisk råd er enig i dette.

Torfinn Opheim (A) uttrykte, som talsmann for den sosialdemokratiske gruppe, enighet i ønsket om å få en avgift på finansielle tjenester, men at tiden nå ikke er moden for et samarbeid om dette på et nordisk nivå. Opheim støttet derfor at saken bør anses som sluttbehandlet.

Endelig ble utvalgsforslaget «Nordisk sikkerhetspolitikk i et langsiktig miljø- og klimapolitisk perspektiv» (A 1585/miljø) vedtatt av plenarforsamlingen.

7.3 Spørretime

Olemic Thommesen stilte spørsmål om enklere felles nordiske ordninger for klarering av opphavsrett i forbindelse med tilgjengeliggjøring og digitalisering av de nasjonale kringkastningsselskaperens programarkiver. Spørsmålet ble besvart av Ålands minister Veronica Thörnroos. I sitt svar opplyste ministeren at kulturministrene hadde igangsatt et arbeid med dette og at hun hadde forhåpninger til at dette lot seg løse. Thommesen pekte på behovet for å ta med rettighetshavernes organisasjoner i dette arbeidet. Ministeren svarte at alle relevante aktører skulle få medvirke i prosessen

Martin Kolberg stilte spørsmål om en løsning for de mer enn 100 norske pensjonistene bosatt i Sverige som har havnet i en situasjon der de blir beskattet dobbelt som følge av feil informasjon fra det svenske skatteverket. Spørsmålet ble besvart av den svenske samarbeidsminister Ewa Björling. Hun viste til tidligere svar fra Sveriges finansminister Anders Borg og opplyste at hvis de norske pensjonistene mente seg feil behandlet kunne de ta saken opp i det svenske rettsapparatet. Kolberg var lite fornøyd med svaret og etterlyste en politisk løsning med et skatteamnesti for pensjonistene. Han varslet at Nordisk råds medborger- og forbrukerutvalg vil forfølge saken videre.

8. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen

8.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de nordiske partigrupper i Nordisk råd, samtidig som alle land er representert. Presidiet behandler de overgripende politiske saker, den generelle retning og utvikling av rådets virksomhet samt har ansvaret for at rådets virksomhet er i takt med virksomheten i de nasjonale parlamentene. Presidiet er ansvarlig for kontakten med andre internasjonale organisasjoner. Presidiet behandler saker som berører utenriks- og forsvarspolitikken samt samfunnssikkerhet. Presidiet behandler budsjettet for Nordisk ministerråd.

Norge var representert i presidiet i 2012 ved Rigmor Andersen Eide, Marit Nybakk og Per-Kristian Foss. Kimmo Sasi (Konservative gruppe), Finland, var president i 2012 med Silvia Modig (Venstresosialistiske grønne gruppe), Finland, som visepresident.

Ved Nordisk råds sesjon i november 2012 i Helsinki ble Marit Nybakk (Sosialdemokratiske gruppe) valgt som president for 2013 med Per-Kristian Foss (Konservative gruppe) som visepresident. Rigmor Andersen Eide ble også innvalgt til presidiet.

I annet halvår 2012 har presidiet holdt 3 møter. Ved møtet 26.–27. september 2012 i Göteborg drøftet presidiet et medlemsforslag om opprettelse av

ombudsmannsinnsinstans for grensehindringer, et forslag om et grenseløst Norden samt et forslag om at vedtektene for Nordisk råds priser samskrives til et samlet sett av vedtekter og hvor nomineringsperioden harmoniseres. I denne sammenheng hadde presidiet et møte med leder for litteraturpriskomiteen som stilte seg kritisk til denne harmoniseringen. Presidiet besluttet å fremlegge til sesjonen en internasjonal strategi for Nordisk råd. Presidiet avviste et forslag fra Den venstresosialistiske grønne gruppen om at de nordiske lands regjeringer fremsetter forslag til sine respektive lands parlament om å anerkjenne Palestina som selvstendig stat. Presidiet besluttet at det skulle holdes en temasesjon i Stockholm i april 2013 over temaet «Utenriks- og forsvarspolitik, sikkerhetspolitikk samt samfunnssikkerhet».

Til Nordisk råds jubileumssesjon, 60 år siden Nordisk råd ble etablert, i Helsinki 30. oktober–1. november, hadde presidiet bedt Centrum för Norden-studier (CENS), Helsinki, å fremlegge en rapport om det fremtidige nordiske samarbeidet. Rapporten «Nordiska Gemenskaper – en vision för samarbetet» ble presentert på et seminar i Riksdagen den 29. oktober i 2012.

I forbindelse med sesjonen hadde presidiet et møte med de nordiske statsministre hvor tre tema ble berørt: utviklingen av det nordiske samarbeidet, det nordiske sikkerhets- og forsvarssamarbeidet, og det fortsatte grensehindersamarbeidet.

I presidiets møte med de nordiske utenriksministre ble gjennomføringen av Stoltenberg-rapportens forslag diskutert, sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid ble berørt og nordisk ambassadesamarbeid, herunder samlokalisering, ble drøftet. Det ble dessuten diskusjon om nordiske kontakter og samarbeid med Hviterussland og Russland.

Presidiet hadde dessuten et møte med de nordiske samarbeidsministrene hvor følgende punkter ble diskutert: utviklingen av det nordiske samarbeidet, erfaringene fra kontaktene mellom presidiet og samarbeidsministrene fra arbeidet med ministerrådets budsjett for 2013, og det fortsatte grensehindersamarbeidet.

Presidiet hadde også et møte med Vestnordisk råds presidium. Tema som ble tatt opp var arktisk samarbeid, spørsmålet om en felles konferanse i 2013 om klimaendringer og forvaltning av levende ressurser samt spørsmålet om hvorvidt Nordisk råd kunne ta initiativ til å etablere en uavhengig forskningsinstans som kunne granske de marine forhold omkring landene og komme med anbefalinger om f.eks. kvoter.

I tilknytning til sesjonen hadde presidiet et møte med representanter fra Russlands parlaments Statsduma og Føderasjonsrådet samt fra Parliamentary Association of Northwest Russia. Kommende felles

aktiviteter ble drøftet. Særskilt ble nevnt den årlige rundebordskonferanse som i 2013 skal holdes i Sjøtyvkar, Forum for unge politikere fra Norden og Russland som skal holdes i Karelen og at Norge i 2013 er vertskap for Nordisk råds studieprogram for russiske parlamentarikere samt studiebesøk av nordiske parlamentarikere til Novgorod i 2013. Fra Nordisk råds side ble det uttrykt bekymring over den demokratiske utvikling i Russland.

I tilknytning til presidiets møte 4. desember 2012 i Sønderjylland, avla presidiet et besøk ved Nordisk informasjonskontor i Flensburg. Presidiet drøftet et medlemsforslag fra Den konservative gruppe om et styrket nordisk samarbeid mot cybertrusler og digitale angrep. Presidiet besluttet etter votering å ikke fremme et forslag om å etablere et ministerråd for utenriks- og forsvarssaker. Presidiet godkjente nye retningslinjer for partistøtte i Nordisk råd. Presidiet drøftet dessuten effektivisering av Nordisk råds rekommandasjoner og hvorledes de kan bedre følges opp overfor ministerråd og nordiske regjeringer. Presidiet besluttet at det skulle holdes en konkurranse blant nordiske kunst- og designskoler om utforming av en prisstatuett som skal utdeles ved overrekkelsen av Nordisk råds priser. Presidiet besluttet å utse en rekrutteringsgruppe for å finne en ny rådsdirektør som skal tiltre 1. januar 2014. Gruppen ble ledet av Marit Nybakk. I gruppen inngikk også Per-Kristian Foss.

I første halvår 2013 har presidiet holdt tre møter. Ved Nordisk råds møter 28.–29. januar i Reykjavik drøftet presidiet et forslag om å opprette et forsvarspolitisk fellesskap, en form for en rundebordskonferanse mellom presidiet og forsvarsministrene. Presidiet besluttet å fremlegge forslaget til temasesjonen i april. Konferansen skal finne sted i september i Helsinki siden Finland har formannskapet i NORDEFECO (det nordiske forsvarssamarbeidet). Presidiet hadde dessuten en første drøftelse av en uttalelse om utenriks- og forsvarspolitik med sikte på vedtak under temasesjonen 11. april. Presidiet besluttet å sende en henvendelse til alle de nordiske parlamenter med en oppfordring å holde en debatt om nordisk forsvars- og sikkerhetssamarbeid i løpet av våren 2013. Presidiet besluttet etter forslag fra Kulturutvalget at Nordisk råds pris for barne- og ungdomslitteratur skulle deles ut for første gang i Oslo i 2013.

Ved presidiets møte 10. april 2013 godkjente presidiet en uttalelse om samfunnssikkerhet og besluttet å sende denne til de nordiske ministre ansvarlig for samfunnssikkerhet, de såkalte «Haga-ministrene». Presidiet besluttet dessuten med bakgrunn i Nordisk råds EU-strategi å igangsette en forsøksordning med å ha en studentpraktikant i Europaparlamentet. Presidiet drøftet ministerrådets utkast til nye retningslinjer

for samarbeidet med de baltiske land og Nord-vest-Russland. Presidenten orienterte om Norges planer i anledning av grunnlovsjubileet 2014. Det fremkom at det også er i gang forberedelser i Sverige og Danmark. Det ble påpekt at Vestnorden historisk har hatt tett tilknytning til Norge og Danmark og at denne delen bør inkluderes i jubileet. Presidenten hadde i tilknytning til møtene i Stockholm et møte med den svenske samarbeidsminister. Presidenten deltok 9. april 2013 dessuten på en konferanse arrangert av Nordisk ministerråd om «Bærekraftig næringsutvikling og ressursforvaltning i Arktis».

Nordisk råds president møtte de nordiske statsministre 16. mai i Stockholm i forbindelse med en konferanse om tiltak mot ungdomsarbeidsløshet. Statsministrene støttet forslaget om tema for sesjonens toppmøte: «Visjoner for det nordiske samarbeidet – hvilket Norden møter de unge og er den nordiske modell under avvikling?»

I tilknytning til presidiets møte 25.–27. juni i Bodø fikk presidiet en orientering av Fylkesmannen i Nordland om sikkerhet og beredskap i fylket. Det ble også holdt en orientering i Hovedredningssentralen om dens virke og geografiske dekningsområde. Presidiet besøkte dessuten Forsvarets operative hovedkvarter på Reitan og ble orientert om utfordringene i nordområdene og om samfunnssikkerhet og beredskap.

Presidiet drøftet et forslag fra Midtengruppen i Nordisk råd om å opprette et nordisk informasjonskontor i Gdansk, men i en tid med nedskjæringer i ministerrådets budsjett var det ingen tilslutning til dette forslaget. Presidiet besluttet at temaet for temasessjonen i april 2014 i Island skal være «Utnyttelse av naturens ressurser». Presidiet konstaterte at det er nordiske arrangementer ved folkemøtene på Bornholm, i Almedalen på Gotland og i Arendal.

Presidiet besluttet å velge statuetten «Nordlys», utarbeidet av Linn Wie og Astrid Wiwel, som statuett for Nordisk råds priser.

Nordisk råds fellesbudsjett i 2013 er på 30 660 000 danske kroner. Nivået er uendret fra 1996. Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede bruttonasjonalinntekt for de nordiske land. Fordelingsnøkkelen utarbeides av de nordiske lands finansdepartement. Stortingets andel i 2013 er på 29,3 pst. (29,2 pst. i 2012). Andelen for 2014 blir 30,6 pst. Rådets felles sekretariat er i København og har om lag 20 ansatte. Tidligere minister, Jan-Erik Enestam, Finland, er direktør for sekretariatet. Presidiet besluttet 27. juni å ansette Britt Bohlin, Sverige, som direktør fra 1. januar 2014.

8.1.1 *Presidiets arbeidsgrupper og rapportører*

Presidiet har ansvaret for samordningen av Nordisk råds behandling av Nordisk ministerråds budsjettforslag som for 2013 er på 987 mill. danske kroner, og for ministerrådets planer for det nordiske samarbeidet. Det har vært uendret realnivå for det nordiske budsjett de senere år. Presidiet har nedsatt en budsjettgruppe med ett medlem fra hver av rådets fem partigrupper. Leder er Per-Kristian Foss (Konservative gruppe). Land som ikke blir representert gjennom partigruppene, kan delta med observatør.

Presidiet har utsett Per-Kristian Foss som rapportør for Hviterussland.

Presidiet har utsett Rigmor Andersen Eide som rapportør for kontaktene med Vestnordisk råd.

Presidiet har utsett Marit Nybakk som sikkerhetspolitisk rapportør.

Cristina Husmark Pehrsson (Sverige) ble utsett som rapportør for grensehindersamarbeidet, Karin Åström (Sverige) som rapportør for Den nordlige dimensjon og samarbeidet med Parliamentary Association of North-West Russia, Bertel Haarder (Danmark) som EU-rapportør, Kimmo Sasi (Finland) som rapportør for samarbeidet med Baltisk forsamling, Høgni Hoydal (Færøyene) som ungdomskontakt. Bertel Haarder (Danmark) ble utsett som rådets representant i Østersjøområdet parlamentarikerkomité og Helgi Hjörvar som observatør i Arktisk parlamentarisk komité.

8.1.2 *Presidiets internasjonale kontakter*

Nordisk råd har tette kontakter med Nordens nærområder gjennom observatørskap i Arktisk parlamentarisk komité, deltakelse i Østersjøområdet parlamentarikerkomité, tett samarbeid med Baltisk forsamling, koordinerende rolle i Barents parlamentariske samarbeid, nært samarbeid med Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR) samt kontakter med Russlands parlaments Statsduma og Føderasjonsråd.

Rådet har dessuten gode kontakter med Europaparlamentet og BeNeLux interparlamentariske forsamling.

Nordisk råd har siden begynnelsen av 1990-tallet gjennomført utvekslingsprogram for baltiske og russiske parlamentarikere. Programmet som nå omfatter russiske parlamentarikere, ble videreført i 2012 og 2013.

Presidiet var representert på Baltisk forsamlings årsmøte i Vilnius 8.–9. november 2012. Fra delegasjonen deltok Per-Kristian Foss. Et hovedtema på møtet var hvorledes de baltiske land kan markere sine felles interesser i EU. Et annet tema var felles baltiske helseprosjekter, et samarbeidsområde hvor de baltiske land har kommet lenger enn de nordiske land. Den 17.–18. januar 2013 var det toppmøte i

Riga mellom presidiene i Baltisk forsamling og Nordisk råd. Marit Nybakk og Per-Kristian Foss deltok. Temaene var Gjennomføring av EUs østersjøstrategi i lys av baltisk-nordisk samarbeid, en baltisk-nordisk stemme i EU, baltisk-nordisk samarbeid angående Hviterussland.

Nordisk råds president deltok på et globalt møte for regionale organisasjoner i Dubai 12.–14. november.

Nordisk råd deltok på Vestnordisk råds temakonferanse om helsesystemer, 14.–18. januar 2013 i Ísafjörður, Island. Presidiet var representert ved Rigmor Andersen Eide.

Nordisk råd var representert på ulike arrangementer under den nordiske kulturmonstring «Nordic Cool» i Washington D.C. 19. februar–17. mars.

Presidiet var representert på den 6. parlamentariske Barentskonferanse i Harstad 22.–24. april.

Presidiet arrangerte 22.–26. april en studietur til Barentskonferansen i Harstad og til Oslo for om lag 20 russiske parlamentarikere fra Russlands parlament og regionale parlament i Nordvest-Russland.

Den 24.–26. april ble det i Petrozavodsk, Karelen, arrangert det 5. forum for unge politikere fra Norden og Russland. Presidiet var representert ved Högni Hoydal, Færøyene.

Nordisk råd deltok på rundebordskonferanse i Syktyvkar, Russland, 15.–16. mai, med russiske parlamentarikere fra Statsdumaen, Føderasjonsrådet og fra Parliamentary Association of North-West Russia. Temaer var urfolk, ungdomspolitik i den nordlige region, matsikkerhet i de nordlige områder samt kultursamarbeid. Fra delegasjonen deltok Torfinn Opheim og Hans Frode Asmyhr.

Etter invitasjon fra Parliamentary Association of North-West Russia deltok rådet med en gruppe politikere på studietur til Novgorod og St. Petersburg 27.–31. mai. Fra delegasjonen deltok Hans Frode Asmyhr, Vigdis Giltun, Per Olof Lundteigen, Torfinn Opheim og Tone Merete Sønsterud.

Presidiet var representert ved presidenten ved møtet i BeNeLux interparlamentariske forsamling 14.–15. juni i Luxembourg.

Nordisk råd var representert på Vestnordisk råds årsmøte 17.–19. august i Narsarsuaq, Grønland, samt på konferansen 20.–22. august samme sted om felles forståelse av utnyttelsen av levende ressurser i Nord-Atlanteren. Konferansen er et felles arrangement mellom Vestnordisk råd, Nordisk råd, Stortinget og Folketinget. Presidiet var representert ved Högni Hoydal, Færøyene.

8.1.3 *Presidiets dialog med Hviterussland*

Presidiet har i samråd med Baltisk forsamling i 2007 innledet en dialog med parlamentet i Minsk og med hviterussiske partier som ikke er representert i parlamentet. Det seneste seminaret i denne dialogen

ble holdt i Minsk i mars 2010. Arrestasjonen av politiske opposisjonelle i etterkant av presidentvalget i Hviterussland 19. desember 2010, førte til at presidiet la kontaktene med Hviterussland på is. Derimot har presidiet fortsatt å holde kontakt med opposisjonen. Presidiet sammen med Baltisk forsamling arrangerte i oktober 2011 og i november 2012 seminarer i Vilnius, Litauen, med politikere fra opposisjonspartier og representanter for frivillige organisasjoner. Seminarene ledes av Per-Kristian Foss som er presidiets rapportør for Hviterussland. Neste seminar finner sted 16. september 2013 i Vilnius.

8.2 Næringsutvalget

Nordisk råds næringsutvalg har ansvar for spørsmål som gjelder generelle rammebetingelser for økonomi og produksjon, næringspolitikk, indre marked, handel, fri bevegelighet, grensehindre, regional- og strukturstøtte, sysselsetting og arbeidsmarked, arbeidsmiljø, infrastruktur og kommunikasjoner, forskning, samt IT. Norske medlemmer av utvalget er Tone Merete Sønsterud (A), Torfinn Opheim (A), Torgeir Trædal (Frp) Alf Egil Holmelid (SV) og Per Olaf Lundteigen (Sp).

Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og på dagsordenen har stått spørsmål knyttet til infrastruktur og transport, herunder reduksjon av svovelutslipp fra sjøtrafikken i Østersjøen, cost-benefit-analyse av et felles nordisk pantesystem, sertifisering av turistdestinasjoner, innovasjon og forskning, og fornybar energi og energieffektivisering.

Næringsutvalget gjennomførte i juni 2013 et studiebesøk til Åland, med fokus på utviklingen av ålandsk næringsliv, særlig knyttet til skipsfart, næringsmiddelindustri og turisme.

8.3 Miljø- og naturressursutvalget

Miljø- og naturressursutvalget har ansvaret for saker som angår miljø, jord- og skogbruk, fiske, energi og bærekraftig utvikling. Norske medlemmer i utvalget er Oskar J. Grimstad (Frp) og Tore Hagebakken (A).

Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og har behandlet tema som:

- Klima – nordisk politikk i det globale klimaarbeidet
- Fiskeri, herunder reformen av EUs fiskeripolitikk og konflikten om makrellfiske
- Jordbruk, herunder reformen av EUs jordbrukspolitikk og matvaresikkerhet
- Tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø i samarbeid med Næringsutvalget
- Energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning i samarbeid med Næringsutvalget

- Farlige kjemikalier
- Svanemerket – visjoner for Svanemerkets anvendelse og utbredelse bl.a. bærekraftig turisme, redusert bruk av farlige kjemikalier
- Nordområdenes miljøproblemer herunder miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder samt konsekvensene av øket skipsfart i områdene
- Østersjøens miljøproblemer, herunder svoveldirektivet og sjøtransport
- Nordisk pantesystem for drikkevareemballasje i samarbeid med Medborger- og forbrukerutvalget og Næringsutvalget.

Miljø- og naturressursutvalget gjennomførte i juni 2013 et studiebesøk til Vasa, Finland, hvor tema som fornybar energi og Vasas rolle som nærings- og forskningsklynge på dette området, hormonforstyrrende kjemikalier, matproduksjon og klimapolitikk sto på programmet.

8.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg behandler spørsmål og utvikler politiske tiltak innenfor områdene kultur og utdanning, herunder saker om språksamarbeid, nye medier, kompetanseutvikling og innovasjon i utdanningene. Norske medlemmer i utvalget er Olemic Thommessen (H) (leder fra 1. januar 2013), Hans Frode Kielland Asmyhr (Frp) og Jorodd Asphjell (A).

Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden. På dagsordenen har stått spørsmål knyttet til mediasamarbeid i Norden, herunder om opphavsrett og ny teknologi, nordisk filmportal. Utvalget har hatt fokus på synliggjøring av barne- og ungdomslitteratur, de nordiske prisene, og ungdom og utdanning.

Utvalget arrangerte sitt sommermøte på Lillehammer i juni 2013, med eksterne innledere bl.a. fra NRK og Adresseavisa hvor tema var nordisk mediasamarbeid. Utvalget besøkte Maihaugen, med eksterne innledere fra Norsk håndverksutvikling og Senter for immateriell kulturarv. Fokus var på felles nordisk politikk for små og verneverdige håndverksfag.

8.5 Velferdsutvalget

Hovedtema for Velferdsutvalget i 2013 er: «Sosial investering i Norden: Hvilke tiltak hjelper unge arbeidsledige, med fokus på nytenkning og gode eksempler fra offentlig, frivillig og privat sektor».

I arbeidet med dette har blant annet de norske medlemmene av utvalget Sonja Mandt (A), Sonja I. Sjøli (H) og Vigdis Giltun (Frp) møtt ulike eksperter som har belyst temaet.

Vigdis Giltun (Frp) har deltatt i arbeidsgruppen i utvalget som har hatt et spesielt ansvar for å drive arbeidet fremover. Giltun har også vært utvalgets talsperson for grensehindringer.

Utvalget har engasjert seg i oppfølging av rekommandasjon 36/2012 «Nordisk alkohol- og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv».

Utvalget diskuterer også et medlemsforslag om et tettere nordisk samarbeid på kreftområdet.

På utvalgets sommermøte i Göteborg i juni 2013 møtte utvalget kommuner og organisasjoner som har en særlig innsats for å få unge arbeidsledige i arbeid.

8.6 Medborger- og forbrukerutvalget

De norske medlemmene av utvalget har i perioder vært Martin Kolberg (A), Anna Ljunggren (A), Michael Tetzschner (H) og Per Arne Olsen (Frp). Kolberg har vært utvalgets nestleder.

Under septembermøtet 2012 i Göteborg arrangerte utvalget en nordisk forbrukerkonferanse med tittelen: Hvordan sikres en effektiv nordisk forbrukerpolitikk som bidrar til å sikre nordiske forbrukeres rettigheter? Målet med konferansen var å klargjøre hvordan nordisk forbrukerpolitikk utvikles på beste måte, og hvordan man best kan jobbe for at nordiske forbrukervurderinger skal implementeres i EUs forbrukerpolitikk. Anna Ljunggren var blant paneldeltakerne.

Nordisk råds Medborger- og forbrukerutvalg besluttet på januarmøtet på Island å formidle konklusjonene fra en pantrapport av Copenhagen Economics til det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd. Målet er at ministerrådet igangsetter samtaler med Tyskland og Estland med sikte på bilaterale avtaler. Det skal også evalueres om et pilotprosjekt kan igangsettes på Åland.

På sommermøtet besøkte utvalget Flensburg for å lære hvordan den danske minoriteten ivaretar sin danske identitet i Tyskland.

8.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen ministerrådets virksomhetsområde, samt granske Nordisk råds årsberetning og revisjonsberetning. Norsk medlem av komiteen har i perioden vært Sonja Mandt (A). Fra 1. januar 2012 har hun ledet komiteens arbeid.

En viktig oppgave for komiteen er å granske den danske riksrevisjonens beretninger over Nordisk ministerråds, Nordisk råds og Nordisk kulturfonds regnskaper. Kontrollkomiteen har kunnet konstatere

at riksrevisjonen ikke har hatt vesentlige merknader til regnskapene.

Komiteen undersøkte i 2012 gjeldende regler for økonomisk støtte til nordiske partigrupperinger, og kom fram til at de bør presiseres for å skape fastere rammer for hvordan midlene kan anvendes, krav om bokføring, regnskap og økonomistyring, samt hvordan eventuelle overskuddsmidler kan avsettes eller tilbakeføres til Nordisk råd. Kontrollkomiteens forslag ble godkjent av Nordisk råds presidium og gjort gjeldende fra 1. januar 2013.

I 2011 igangsatte kontrollkomiteen en systematisk gjennomgang av nordiske institusjoner med sikte på å få innblikk i hvordan de skaper nordisk nytte. Denne virksomheten har fortsatt i 2013, og i mai besøkte komiteen Nordisk energiforskning, Nordforsk og Nordisk institutt for odontologiske materialer, alle lokalisert i Oslo. Det utarbeides en rapport etter hvert institusjonsbesøk, som eventuelt kan inneholde en kritiske merknader som komiteen mener vedkommende institusjon med fordel kan arbeide videre med.

9. Barents parlamentariske samarbeid

Stortinget var vertskap for den sjette Barents parlamentarikerkonferanse, som ble arrangert i Harstad den 22–24. april 2013. Konferansen ble åpnet av stortingspresident Dag Terje Andersen og sametingspresident Egil Olli. Visepresident Marit Nybakk ledet konferansen. Fra Stortinget deltok også Per Kristian Foss (H), Eirik Sivertsen (A), Torfinn Opheim (A), Bendiks H. Arnesen (A), Torgeir Trældal (Frp), Tor-Arne Strøm (A), Vigdis Giltun (FrP), Elisabeth Aspaaker (H), Oskar Grimstad (FrP) og Janne Sjelmo Nordås (Sp).

Konferansen samlet rundt 120 deltakere fra Norge, Sverige, Finland, Russland og EU-parlamentet. Temaer som sto på dagordenen var hvordan man kan styrke det politiske samarbeidet i Barentsregionen; hvordan bidra til en bærekraftig industriell og økonomisk utvikling i regionen, herunder transport og infrastruktur; samarbeid innen forskning og utdanning i Barentsregionen, samt nye ideer for å utvikle menneskelige ressurser, muligheter for unge i regionen, ungt entreprenørskap, kreative industrier.

Eirik Sivertsen (A) ledet arbeidet med sluttdokumentet. Neste Barents parlamentarikerkonferanse arrangeres i Sverige i 2015.

Statssekretær Torgeir Larsen holdt innlegg på vegne av det norske formannskapet i Barentsrådet. Sverige overtar formannskapet i Barentsrådet i oktober 2013.

20-årsjubileet for Barentssamarbeidet ble markert av det norske formannskapet, med et toppmøte i Kirkenes den 3.–4. juni 2013. Toppmøtet ble ledet av

statsminister Jens Stoltenberg. Til stede var også den russiske statsminister Dmitry Medvedev, Finlands statsminister Jyrki Katainen, den islandske statsminister Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, den danske utenriksminister Villy Søvndal, Sveriges utenriksminister Carl Bildt, og EUs viseminister Sim Kalas. President i Nordisk råd Marit Nybakk deltok som invitert gjest. En egen Barentsdeklarasjon ble vedtatt og presentert på toppmøtet.

10. Det parlamentariske østersjø-samarbeidet

Formålet med det parlamentariske østersjø-samarbeidet er å fremme den parlamentariske dialogen i østersjøregionen, samt påvirke regjeringene i utviklingen av østersjø-samarbeidet. Den første parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt i 1991. Til den årlige konferansen blir 11 nasjonale parlament, 11 regionale parlament og fem internasjonale organisasjoner, samt en rekke NGO-er invitert.

For å forberede og følge opp den årlige konferansen er det etablert en fast parlamentarikerkomité. I 2012–13 har stortingsrepresentant Torfinn Opheim vært norsk medlem av komiteen.

Den 22. parlamentariske østersjøkonferansen ble avholdt i Pärnu i Estland 25.–27. august 2013. Fra Stortinget deltok Torfinn Opheim (A), Torgeir Trældal (Frp) og Heidi Sørensen (SV).

Hovedtemaene for konferansen var rapportering og diskusjon om regjeringenes samarbeid i østersjøområdet, innovasjon og bærekraftige økonomi. Til konferansen ble det også avgitt en rapport fra en parlamentarisk arbeidsgruppe om grønn vekst og energieffektivitet. Stortinget har vært representert i arbeidsgruppen ved Siri Meling.

Til konferansen ble det også avgitt en sluttrapport fra rapportørene Johan Linander (Sverige) og André Oktay Dahl (H) om menneskehandel.

Konferansens sluttdokument er vedlagt.

11. Vest-Norden

Rigmor Andersen Eide, presidiets rapportør for Vest-Norden, deltok på Vestnordisk råds temakonferanse i den islandske byen Isafjörður fra 14. til 17. januar 2013.

Helsekonferansen satte fokus på hvordan man kan effektivisere det vestnordiske helsesamarbeidet. Telemedisin, samarbeid om helseutdanning og kirurger over landegrensene stod sentralt på agendaen.

Hensikten med den vestnordiske temakonferansen var å gi politikere i Vestnordisk råd innsikt i de vestnordiske landenes helsesystemer, og undersøke hvilke muligheter for samarbeid som finnes innenfor

helseområdet i regionen. Konferansen samlet en rekke helseledere og -eksperter i tillegg til de tre helseministrene fra Færøyene, Grønland og Island.

Visepresident Laila Dávøy representerte Stortinget på Vestnordisk råds årsmøte i Narsarsuaq på Grønland 17.–22. august 2013. I forbindelse med

årsmøtet ble det arrangert en temakonferanse om «felles forståelse for utnyttelsen av levende ressurser (inkludert felles bestander) i Nord-Atlanteren». Stortinget var en av medarrangørene til konferansen, og førsteamanuensis Jahn Petter Johnsen, Norges fiske- rihøgskole, var en av innleiderne.

Vedlegg 1**Fremstillinger, rekommandasjoner og interne beslutninger vedtatt på Nordisk råds 64. sesjon 2012****Rek. 14/2012*****Nordisk Ministerråds samlede budjet og planer for 2013 (B 280/præsidedet)***

Nordisk Rådet rekkommenderar Nordisk Ministerråd,

at der indenfor rammen af ”Holdbar Nordisk Velfærd” afsættes midler til at arbejde med organisering af sjældne diagnoser og højt specialiseret behandling i sundhedsvæsenet

at Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik beagter Rek. 28/2010 om at etablere et nordisk elektronisk register for læger, tandlæger, sygeplejere og andet sundhedspersonale, der er autoriserede i Norden indenfor de prioriteringsmidler, der er foreslået afsat til ”Holdbar Nordisk Velfærd”, subsidiært sikrer smidig og effektiv koordination mellem de nationale registre

at der under Miljøministrenes dispositionsmidler 3-3310-1 skal gennemføres et projekt, som skal fremlægge forslag til nordisk samarbejde omkring radioaktivt affald i de nordiske lande

at Nordisk Råds Natur- og Miljøpris indskrives i budgettet under en specifik budgetkonto

at der øremærkes 300.000 DKK til et Nordisk Uddannelsesmøde i 2013 for at sikre kvaliteten og udviklingen i grunduddannelse i Norden. (Finansieres gennem dispositionsmidler for uddannelse og forskning, 2-2505-1 og eventuelt medfinansiering af Nordisk Råd)

at der ydes støtte til konkrete konsumentpolitiske projekter op til 300.000 DKK

at der afsættes et beløb med henblik på umiddelbart at iværksætte tiltag, som afhjælper problemerne med at rekruttere personale fra andre nordiske lande til sekretariatene i København.

Rek. 15/2012***Et grænseløst Norden (A 1565/præsidedet)***

Nordisk Råd rekkommenderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige som indledning på en længere proces,

OM BOPÆL OG BORGERRETTIGHEDER

at nordiske medborgere, der bor i et andet nordisk land og som på grund af nationale regler i statsborgerskabslandet ikke har mulighed for at stemme på nationalt niveau, skal have denne rettighed i bopælslandet

at sikre handikappedes mobilitetsrettigheder, således at funktionshæmmede frit kan bosætte sig i Norden med eksempelvis handicap-køretøjer (kørestol), førerhund samt personlig assistance

at koordinere regelværket vedrørende rehabilitering og førtidspensionering, således at arbejdstagere med nedsat arbejdsfunktion, ikke mister rettigheder til økonomiske kompensation, når de anvender deres ret til fri bevægelighed

at udarbejde en nordisk konvention om partnerskabslovgivning, der sikrer at registrerede partnerskab og ægteskab indgået i et land har samme juridiske og retlige virkninger i et andet nordisk land

at komme overens om, hvilke sikkerheds- og dokumentationskrav, som skal gælde for nationale identitetshandlinger samt om gensidig anerkendelse af disse

OM ARBEJDE

at samarbejde omkring fastsættelse af de nødvendige standardiseringer, som EU-retten overlader til national implementering. Det angår særligt standarder og krav indenfor bygge- og anlægsbranchen

at koordinere reglerne om arbejdsløshedsforsikringer, således at medlemmer ikke mister sine rettigheder og anciennitet, ved at flytter hjem efter år i udlandet

at øge sæsonarbejdernes mobilitet ved at medlemsstaterne foretager et oversyn af reglerne for kildebeskatning, som kan indebære grænsehindre for de nordske sæsonarbejderne

at de nationale regler for bevilling og tildeling af offentlig finansierede forskningsmidler justeres således, at midlerne kan anvendes til fælles projekter/satsninger over de nordiske grænser

OM STUDIE

at regler omkring studiestøtte og studielån udformes således at ingen studerende mister retten til studiemidler på grund af at vedkommende har udnyttet sin ret til fri bevægelighed indenfor Norden/EU/EES.

at sikre at unge i uddannelser får mulighed for tage praktikpladser i andet nordisk land

OM ORGANISERING AF ARBEJDET

at oprette en mekanisme eller en rutine i nordiske departementer som sikrer, at man ikke skaber nye grænsehindre ved indføring af national lovgivning

at udvikle faste samarbejdsstrukturer mellem de nordiske lande ved indførelse af EU-retsakter for at sikre en ensartet implementering af EU-retten

at udse en særlig ansvarlig for grænsehindre ved statsministrenes kancellier

at indføre en årlig rapportering i de nordiske parlamenter om status for grænsehindringsarbejdet

at mandatet for Nordisk Ministerråds Grænsehindringsforum forlænges fra 1. januar 2014

at de nordiske regeringer ved Nordisk Råds session redegør for, hvilke grænsehindre man ikke anser for mulige at fjerne

Rek. 16/2012

Oprettelse af en ombudsmandsinstitution for grænsehindre (A 1558/præsident)

Nordisk Råd rekommanderer regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige,

at nå til enighed om en overenskomst mellem landene, der skal styrke borgernes juridiske rettigheder i forbindelse med forvaltningen af de nordiske konventioner og aftaler vedrørende bopæl, uddannelse, beskæftigelse eller lignende. Styrkelsen kan enten være i form af at oprette en nordisk ombudsmandsinstitution for grænsehindre eller at udvide mandatet for de eksisterende ombudsmænd

Rek. 17/2012

Gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelse (A 1559/kultur)

Nordiska rådet rekommanderer de nordiske lands regeringer,

at indgå en fællesnordisk aftale om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser, eller – alternativt - at arbejde for en *smidiggørelse* af det nordiske samarbejde om gensidig anerkendelse, der skal basere sig på den eksisterende struktur og som er grundlaget for autorisation af relevante erhverv på de nordiske arbejdsmarkeder

at udarbejde en række fælles kriterier for kompetenceniveauer, herunder tage stilling til, hvordan realkompetencer bør anerkendes og godkendes med henblik på at uddannelser kan anvendes i tilsvarende erhverv i de andre nordiske lande og at regeringerne samtidig tilser, at relevante (ikke-) offentlige nationale brancheorganisationer inddrages i udarbejdelsen, gerne med en indledende rundbordsamtale mellem de relevante parter

at der landene imellem opnås enighed om, på hvilke områder der undtagelsesvis, og med saglig og faglig begrundelse, er behov for et supplement til erhvervsuddannelsen i form af relevante specifikke nationale kurser, alternativt *on-the-job-training* for-

løb for at komplettere et andet nordisk lands erhvervsuddannelse. Dette skal ske på baggrund af gyldig dokumentation for behovet for dette nationale supplementskursus eller træningsforløb. Sådanne kurser og tiltag skal være lettilgængelige og kunne erhverves gratis inden for en kort nærmere bestemt periode fra ansøgningstidspunktet

Rek. 18/2012

Kortlægning af manglende anerkendelse af erhvervsuddannelserne (A 1559/kultur)

Nordiska rådet rekommanderer de Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af inden for hvilke erhverv der ikke er automatisk anerkendelse af et andet nordisk lands erhvervsuddannelse for at fastslå hvor stort omfanget måtte være, herunder tilsikre at myndigheder, der eksplicit kræver at en autorisation må udstedes, også må begrunde sagligt og fagligt hvorfor anerkendelsen ikke kan ske automatisk

Rek. 19/2012

Effektivisering af Nordisk Råds rekommandationer (A 1575/kk)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at alle rekommandationer fra Nordisk Råd bliver substansbehandlet på ministerniveau

at bidrage til at kontakten mellem rådene styrkes på alle niveauer

at der gives en særskilt begrundelse i de tilfælde, hvor rekommandationen ikke følges op

Rek. 20/2012

Strategi for det nordiske kultursamarbejde (B 276/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at implementere den fremlagte strategi for det nordiske kultur-samarbejde gældende for perioden 2013-20 indeholdende de hovedtemaer og samarbejdsformer som står beskrevet i strategien, og under hensyntagen til de i betænkningen fremførte synspunkter

at arrangere et seminar / konference / kulturforum med udgangspunkt i den nye rapport omhandlende Nabolandskultur i Norden, hvor de fremadrettede forslag og anbefalinger i rapporten drøftes, behandles og operationaliseres med henblik, at nye aktiviteter og satsninger inden for nabolandskultur kan udvikles og implementeres fremadrettet

Rek. 21/2012***Ændringer af Nordisk Råds priser
(A 1574/præsidi)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtægterne for de fire priser sammenskrives til et samlet sæt vedtægter med plads til de fire priser. Det nye sæt vedtægter skal harmonisere nomineringsperioderne. Vedtægterne skal træde i kraft 1. januar 2014

Rek. 22/2012***Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur
(B 282/kultur)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at iværksætte det nye initiativ ”Et løft for nordisk børne- og ungdomslitteratur”, herunder oprettelse af en ny litteraturpris for børn og unge, med virkning fra 2014

at oprette en nordisk stipendieordning for nye og lovende børnelitteraturforfattere, således at disse støttes bedst muligt på vejen hen i mod en etableret forfatterkarriere, hvilket vil understøtte vækstlaget af børnebogsforfattere og dermed være med til at fremme, støtte og synliggøre nyskabende børnelitteratur i Norden

Rek. 23/2012***Nordisk uddannelsesstopmøde (A 1564/kultur)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at planlægge og gennemføre et Nordisk Uddannelsesstopmøde, efter amerikansk-/OECD/EI forbillede: *International Summit on the Teaching Profession*, hvortil alle relevante nordiske uddannelsesaktører, herunder regeringsrepræsentanter, repræsentanter fra pædagogernes og lærernes faglige organisationer, elev- og forældreorganisationer samt forskere inviteres til at deltage. Topmødet skal markere startskuddet for et kontinuerligt, politisk forankret uddannelsessamarbejde på tværs af Norden

Rek. 24/2012***Fællesnordisk filmportal (A 1573/kultur)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre et for-projekt/*feasibility study*, der skal kortlægge og beskrive mulighederne for, at der mellem de nordiske lande etableres

en fællesnordisk filmportal, som kan benyttes af alle lærere og elever på skoler i Norden, indeholdende nordisk producerede kort- og dokumentarfilm med tilhørende pædagogisk undervisningsmateriale, som frit kan *streames* og benyttes i undervisningssammenhæng i Norden med henblik på at øge kultur- og nabosprogsforståelsen blandt børn og unge i Norden

Rek. 25/2012***Ny Nordisk Mode (A 1563/næring)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udvikle og igangsætte et fælles nordisk efteruddannelsesstilbud til designere, forretningsudviklere, indkøbere, kommunikations- og butikspersonale

at igangsætte en koordinerende indsats for et fælles nordisk genanvendelsesprogram indenfor tøj- og tekstilvarer

at udvikle fælles eksportinitiativer og nye forretningsmodeller for Ny Nordiske Mode i et ”Grøn Vækst”-perspektiv

Rek. 26/2012***Nordiskt utbyte av information om djuruppfödare
(A 1531/näring)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at oprette et nordisk system/netværk hvor man udveksler oplysninger om dyremisbrugssager i landene

Rek. 27/2012***Tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø (A 1568/miljø)***

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regeringer,

å utarbeide en felles nordisk strategi for arbeidet med utvikling og investeringer i transportinfrastruktur på sjø og land av felles nordisk interesse

å utarbeide en felles plan for forbedring av forbindelsene mellom de mest folkerike deler av Norden; Oslo-Gøteborg-Malmö-København; Helsingborg-Helsingør og Oslo-Stockholm

å utarbeide en felles plan for utbygning og drift av jernbanen i den nordligste delen av Skandinavia fra Narvik og østover til Kiruna, og nordover mot og innover i Finland

å undersøke ulike muligheter for å utbygge og finansiere de foreslåtte prosjekter hvor de involverte stater inngår som partnere

Rek. 28/2012***NIB og NDF som instrumenter i klimaarbeidet (A 1569/miljø)***

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å videreutvikle og styrke NIBs utlåning til klima- og energiprojekter

å tilføre mer kapital til NDF for å støtte klimatil- tak i lavinntekts-land

Rek. 29/2012***Nefcos arbeid med innovasjon og investeringer i klima- og energiprojekter (A 1569/miljø)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk minister- råd,

å gjøre det mulig for NEFCO å inngå i arbeidet med innovasjon og investeringer i ikke-prøvde miljø- og energiteknologier, i sine tradisjonelle virksom- hetsområder og i Norden

Rek. 30/2012***Økonomisk samarbeide i Arktis (A 1553/næring)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk minister- råd,

att kartlegge mulighetene for et økat energi- samarbeide med berørte land når det gjelder gasleve- ranser fra Barentshavet til de nordiske landene uti- frå et miljømæssigt og hållbart perspektiv

att kartlegge førsåttninger og behov av gemensamma insatser, t.ex. inom tranport/infrastruk- tur, for gruvedrift i de arktiske områdene, inklusive Grønland, Finland, Island, Norge og Sverige, også utifrån et miljømæssigt og hållbart perspektiv

Rek. 31/2012***Regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-16 (B 279/næring)***

Nordiska rådet rekommanderer Nordiska minis- terrådet

att genomföra ministerrådsförslaget om ett nytt regionalpolitisk samarbeidsprogram 2013-2016 som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beak- tande av de synpunkter som framförs i betänkandet

att i kommande handlings-/samarbetsprogram ha en mer handlingsorienterad infallsvinkel med tydliga mål och aktiviteter som kan följås upp och utvärderas

Rek. 32/2012***Rammeprogram for FJLS 2013-2016 (B 277/miljø)***

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å skape større klarhet om mål og prioriteringer for de enkelte innsatsområder som inngår i forslaget om *Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogs- bruk 2013-2016*

å sikre at de årlige formannskapsprogrammer tar utgangspunkt i utfordringene beskrevet i rammepro- grammet fra et nordisk perspektiv

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 277/miljø om Ramprogram för det nordiska samarbetet om fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogs- bruk 2013-2016 og inndra Nordisk råds synspunkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

Rek. 33/2012***Nordisk strategi för hållbar utveckling (B 284/miljö)***

Nordiska rådet rekommanderer Nordiska minis- terrådet

å vedta og gjennomføre Ministerrådsforlaget B 284, *Nordisk strategi för hållbar utveckling*, med de endringer som Nordisk råd foreslår, med forbehold om at forslag om de konkrete innsatser fremlegges som ministerrådsforslag i 2013

å sikre at de relevante sektorene, ved planlegning av sitt arbeid tar direkte utgangspunkt i strategien og prioriterer oppgaver i henhold til strategiens mål, og at det redegjøres til Nordisk råd her om i 2013

Rek. 34/2012***Miljøhandlingsprogram 2013-2018 (B 281/miljø)***

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å gjennomføre Ministerrådsforslag B 281/miljø om miljøhandlingsprogram 2013 – 2018, med de endringer som Nordisk råd foreslår i betenkningen om forslaget og/eller ved å ta hensyn til disse syns- punkter ved utviklingen av de konkrete innsatser

Rek. 35/2012***Nyt samarbeidsprogram for MR-A (Arbejdsliv) (B 278/næring)***

Nordiska rådet meddelar Nordiska ministerrådet

att Nordiska rådet tar samarbeidsprogrammet för kännedom

att Nordiska rådet i detta skede inte yttrar sig i substans p.g.a. att Nordiska rådet indragits alltför sent i processen

Rek. 36/2012***Nordisk alkohol og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv (A 1566/velferd)***

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

1. *å* sette ned en ny arbeidsgruppe med representasjon fra alle de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland for å utarbeide et underlagsdokument til MR-S med anbefalinger og tiltak om en ny strategi om en bærekraftig alkohol og tobakkspolitikk i Norden 2014-2020. Arbeidsgruppen skal se på relevansen av de tiltakene som forskere anbefaler er mest effektive for å redusere alkoholrelaterte problemer

2. *å* styrke evidensbasert forskning i Norden rundt tobakk og alkoholbruk og kroniske sykdommer, kreft og livsstilssykdommer

3. *å* styrke evidensbasert forskning i Norden om barn og unge som vokser opp med en eller flere omsorgspersoner som har et alvorlig alkoholmisbruk

4. *å* styrke evidensbaserte tiltak i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland for å redusere alkoholkonsumpsjonen og skadene av alkohol

5. *å* vurdere innføring av et totalforbud mot reklame og markedsføring for alkohol rettet mot unge i de nordiske land og Færøyene, Grønland og Åland

6. *å* innføre alkoholås for yrkessjåfører i de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland samt for personer som er dømt for promillekjøring og utrede en innføring av alkoholås i alle typer kjøretøyer som et alkoholpolitisk tiltak

7. *å* stimulere til en aktiv dialog med de største nordiske bedriftene om kunnskapen om kostnadene forbundet med alkohol- og tobakk, og bidra til å forsterke deres støtte til den Nordiske modellen for alkoholpolitiske tiltak

8. *å* utrede hvordan man kan sikre offentlige innsyn i lobbyvirksomheten til de multinasjonale selskapene i de nordiske land

9. *å* foreslå at de nordiske land, Færøyene, Grønland og Åland igangsetter et arbeid om et tobakksfritt Norden 2040

10. *å* øke Nordisk samarbeid med FN, WHO og EU om Nordiske, europeiske og globale tiltak for å styrke folkehelsen gjennom forebygging av alkohol og tobakksskader

11. *å* utarbeide en plan for en nordisk innsats for å bidra til en alkoholreduksjon på globalt nivå med 10 prosent innen 2025, gjennom relevante internasjonale organisasjoner, jamfør FN, WHO, og EUs arbeid

12. *å* arbeide for en alkoholgrense på 0,2 promille i blodet ved bruk av alle motordrevne farkoster i Norden, Færøyene, Grønland og Åland

Rek. 37/2012***ADHD-diagnostisering og medisinering av barn og unge i Norden (A 1551/velferd)***

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utvikle mer kunnskap i Norden om langtidsvirkning av medikamentell og psykososial behandling av ADHD

å utvikle felles nordiske retningslinjer for diagnostisering og behandling av ADHD

å stimulere til at ADHD-studien i Norge som er unik i verdensammenheng gjennomføres fra høsten 2012, og gjøres tilgjengelig for de nordiske land, Grønland, Færøyene, Åland og andre

å kartlegge årsakene til de store forskjeller i ADHD- medisinering i Norden, samt utvikle og bruke helseregistre slik at det er mulig å følge utvikling og trender i diagnostikk og behandling

å gjennomføre en Nordisk konferanse om ADHD- diagnostisering og medisinering

Rek. 38/2012***En nordisk krisepakke mod ungdomsarbejdsløshed (A 1572/kultur)***

Nordisk Råd rekommanderer de Nordisk Ministerråd,

kortlægge og udveksle nordiske erfaringer og *best-practice* vedrørende uddannelsespolitiske og arbejdsmarkedspolitiske tiltag så som virksomhedernes sociale ansvarlighed og incitamentsstrukturer der er knyttet hertil, og som kan være med til at øge jobskabelsen i form af flere elev-, lærlinge- eller praktikpladser for unge, – og gerne så erfaringerne formidles i den nordiske ressourcebank, etableret af Nordisk Velfærdscenter, der indeholder *best-practice*, som kan stimulere 16-25-årige til at gennemføre videregående oplæring med henblik på job

at kortlægge og udveksle modeller for partnerskaber, der knytter kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder sammen med henblik på at samarbejde om skræddersyede uddannelses- og oplæringsforløb, der hjælper de (udsatte) unge til at komme i job

at Nordisk Råd får mulighed for at deltage og medvirke (f.eks. med observatørstatus) på det planlagte Job-Topmøde i maj 2013, hvor de nordiske statsministre og arbejdsmarkedsministre er værter for en konference i Stockholm omhandlende ungdomsarbejdsløshed

at der på sessionen 2013 v/ Nordisk Ministerråd gives en redegørelse vedrørende nye tiltag igangsat for at imødegå ungdomsarbejdsløsheden, herunder ikke mindst, hvilke jobskabelsesinitiativer som social ansvarlighed og incitamentsstrukturer for virk-

somhederne, der kan anbefales i bestræbelserne på at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden i Norden

å at vedtage og iværksætte en fællesnordisk ungdoms-krisepakke baseret på fælles erfaringsudveksling og *best-practice* i Norden. En nordisk ungdoms-krisepakke / strategi bør tage udgangspunkt i de enkelte nationale jobpakker og krisepakker der måtte findes i Norden, og skal indeholde en konkret nordisk handleplan som hurtigst muligt kan operationaliseres på tværs af de enkelte lande i Norden for at landene samlet set optimerer synergigivende arbejde omkring mobilitet og jobskabelse i Norden med det formål at nedbringe den voksende ungdomsarbejdsløshed

Rek. 39/2012

Kultur og helse i nordisk samarbeid (A 1545/velfærd)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å avsette nødvendige midler for etablering av en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen for en forsøksperiode på tre år 2012-2015, med sikte på en framtidig forankring og videreføring av det nordiske samarbeidet på området

å se på muligheten for at en av de nordiske institusjoner kan gis i oppdrag å stille til disposisjon de nødvendige administrative og praktiske rammebetingelser for en nordisk koordinerings-/nettverksfunksjon for kultur- og helsesatsingen (f.eks. Nordens Velferdscenter i Stockholm eller Nordisk høgskole for folkehelsevitenskap i Göteborg)

å arrangere et felles ministerrådsmøte for de nordiske kultur-, folkehelse- og sosialministre i forbindelse med Norges formannskap i Nordisk ministerråd i 2012 og til enhver tids gjeldende formanskapsprogram for Nordisk Ministerråd

å implementere kultur og helse som et programområde innen Nordisk ministerråds satsning på helse og velfærd, med særlig fokus på forskning, utdanning og erfarings- og kunnskapsformidling

å arbeide for at den finske regjeringens handlingsprogram 2010-2014 "Konst och kultur ger välfärd" kan bli et eksempel som følges opp også i de andre nordiske lande

Rek. 40/2012

Langsiktig felles nordisk satsning på forskning og innovasjon innenfor transportområdet (A 1568/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å gi de relevante nordiske institusjoner, som Nordforsk og Nordisk energiforskning, i oppdrag å

utarbeide en langsiktig felles nordisk satsning på forskning og innovasjon innenfor transportområdet med sikte på å utvikle mer effektive, sikre og klimavennlige løsninger for transport på sjø og land i Norden

Fremst. 41/2012

Självstyre i Norden (A 1577/medborgar)

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska ministerrådet,

att ta fram en jämförande publikation om Självstyre i Norden som samlar erfarenheterna från Grönland, Färöarna och Åland i en jämförelse kring självstyrelseformerna i Norden. Avsikten med publikationen skulle vara att synliggöra självstyret i Norden, som ett fredligt sätt att lösa regionala konflikter och se till minoriteters rättigheter och bör ha ett diplomatiskt fokus

att anordna en konferens kring Självstyre i Norden där publikationen presenteras och självstyreformerna i Norden kan diskuteras

Beslut om ikke at foretage sig yderligere

- 1 Medlemsforslag om nordisk initiativ for bedre kontroll av det nordiske lånemarked, A 1526/medborger
- 2 Medlemsforslag om en nordisk värdebarometer, A 1532/medborgar
- 3 Medlemsforslag om sikring av felles naturressurser, A 1546/miljø
- 4 Medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina som selvstændig stat, A 1560/præsidiets
- 5 Medlemsforslag om nordiskt samarbeide om infrastruktur, A 1561/näring

Følgende forslag blev trukket tilbage den 1. november 2012

- 1 Medlemsforslag om indsats mod social dumping, A 1547/velfærd
- 2 Medlemsforslag om nedsettelse av arbeidsgruppe om inkludering og mangfold, A 1548/velfærd

Interne beslutninger:

IB 1/2012

INTERNATIONAL STRATEGI FOR NORDISK RÅD
(A 1571/PRÆSIDIET)

Nordisk Råd beslutter

den internationale strategi for Nordisk Råd godkendes

IB 2/2012

OPFØLGNING AF NORDISK RÅDS REKOMMANDATIONER (A 1575/KK)

Nordisk Råd beslutter,

at fokusere og kvalificere rekommandationerne og derved begrænse antallet pr. år

at der udpeges en talsmand i det aktuelle udvalg med ansvar for udvikling og opfølgning af rekommandationen; at dialogen med de aktuelle fagministre styrkes og at spørgeinstituttet bruges mere aktivt både i de nationale parlamenter og i form af spørgsmål til ministre i øvrige nordiske lande

at anbefale de nationale delegationer at gå igennem sine interne rutiner og foretage en vurdering af om ressourcerne benyttes maksimalt både i forhold til de nationale delegationer og Nordisk Råds samlede virksomhed

at give Kontrolkomitéen i opgave at følge op på sagen og melde tilbage til Nordisk Råd med statusrapport senest på temasessionen 2014

Fremstillinger, rekommandasjoner og interne beslutninger vedtatt på temasesjonen 11. april 2013

Beslutninger truffet etter fremstilling i Præsidiets:

Fremst. 1/2013

NORDISK RÅDS BØRNELITTERATURPRIS FRA 2013 (A 1580/KULTUR)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Råds nye børne- og ungdomslitteraturpris uddeles for første gang i forbindelse med sessionen 2013 i Oslo

Rekommandationer vedtaget på temasessionen 11. april 2013

Rek. 2/2013

STYRKET NORDISK SIKKERHETS- OG FORSVARSPOLITISK SAMARBEID MOT CYBERTRUSLER OG DIGITALE ANGREB (A 1581/PRESIDIET)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at det nordiske samarbejde mod cybertrusler og digitale angreb styrkes gennem erfaringsudveksling, fælles kompetenceopbygning, koordinering mellem landenes relevante myndigheder, og på sigt større grad af fælles strukturer

Rek. 3/2013

NORDISK SIKKERHETSPOLITIKK I ET LANGSIKTIG MILJØ- OG KLIMAPOLITISK PERSPEKTIV (A 1585/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regeringer,

at det utarbejdes en utredning om hvordan stabiliteten i Nordens nærområder vil kunne bli påvirket av en fire graders høyere global gjennomsnittstemperatur, samt mulige konsekvenser for migrasjon i Norden

at det kartlegges hvordan levevilkår og sivil sikkerhet for Nordens befolkning vil kunne bli påvirket av fire graders høyere global gjennomsnittstemperatur, og om behovet for å styrke beredskapsskapasiteten og evnen til å tilpasse de nordiske samfunn til de kommende klimatiske forhold

at beredskapssamarbeidet i Norden styrkes, for eksempel ved å etablere en nordisk katastrofeenhet i linje med forslaget i Stoltenberg-rapporten

Rek. 4/2013

GLOBAL HANDLINGSPLAN FOR OPPSAMLING AV CO₂ I ATMOSFÆREN (A 1585/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

at det utarbejdes et forslag til global handlingsplan om hvordan oppsamlingen av CO₂ i atmosfæren kan holdes under eller stabiliseres ved 450 p.p.m

Rek. 5/2013

NORDISKT SAMARBETE KRING HÅLLBAR OFFENTLIG UPPHANDLING (A 1578/MILJÖ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å utvikle felles nordisk veiledning og felles kriterier for grønne offentlig innkjøp av renere teknologier, med utgangspunkt i foreliggende analyser og utredninger

Rek. 6/2013

VEILEDNINGER OG KRITERIER FOR GRØNNE OFFENTLIG INNkjØP (A 1578/MILJÖ)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regeringer,

å ta i bruk snarest mulig de veiledninger og kriterier for grønne offentlig innkjøp som er utviklet og vil bli utviklet

Beslut om ikke at foretage sig yderligere

- 1 Medlemsforslag om styrking av kultur og kreativitet på Nordkalotten, A 1567/næring¹

¹ Vedtaget på Præsidiets møde den 29. januar 2013

Interne beslutninger:**IB 1/2013**

NORDISK GEMENSKAP FÖR FÖRSVARSRÅGOR
(A 1584/PRÆSIDIET)

Nordisk Råd beslutter

att Nordiska rådets presidium tar initiativ till en Nordisk Försvarsgemenskap i form av en rundabordskonferens om försvars- och säkerhetspolitiken i Norden. Till konferensen inbjuds de nordiska försvarsministrarna, ordförandena i de nationella parlamentens försvarsutskott, de nordiska ländernas försvarschef och representanter för NORDEFECO samt Färöarna, Grönland och Åland

Udtalelse:**Nordisk utenriks- og forsvarspolitik samt samfunnssikkerhet (Dokument 3)**

Nordisk Råd vil,

styrke samarbeidet mot cybertrusler og digitale angrep

delta aktivt i de regionale samarbeidsstrukturer i nord

styrke samarbeidet om samfunnssikkerhet og beredskap

ta initiativet til tettere kontakt mellom de ansvarlige nordiske ministre innen disse saksområder og Nordisk Råds Presidium.

styrke samarbeidet med Europaparlamentet og EUs institusjoner

Vedlegg 2

Nordisk råds uttalelse fra Nordisk råds sesjon 11. april 2013 om utenriks- og forsvarspolitik, samt samfunnssikkerhet

Mellom de nordiske land herunder Færøyene, Grönland og Åland er det i dag et dynamisk og fremadrettet samarbeid innenfor utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk, som er blitt muligjort etter Berlin-murens og den kalde krigens slutt.

En nordisk solidaritetserklæring ble vedtatt i 2011 slik Stoltenberg-rapporten av 2009 foreslo. I erklæringen vises det til potensielle farer som natur- eller menneskeskapt katastrofer, digitale angrep og terrorangrep. Om et av de nordiske landene skulle bli rammet, vil de andre landene, dersom de blir forespurt, bistå med relevante ressurser. I Gade - Birkavs rapport fra 2010 kom forslag om å styrke det nordisk-baltiske samarbeidet.

Nordisk Råd vil i 2013 arbeide for ytterligere å styrke nordisk samarbeid på det utenriks- og forsvarspolitiske område. Samarbeidet må foregå innenfor rammene av og med respekt for de enkelte lands alliansepolitikk og utenrikspolitiske forankringer, samt bygge på prinsipper om folkerett, fredsbygging, internasjonal solidaritet, menneskerettigheter, demokrati, likestilling og FNs vedtak om "Responsibility to Protect".

Et effektivt Norden betinger god kontakt med EU parlamentet og EUs institusjoner. Nordisk Råd har vedtatt en egen EU-strategi. Nordisk samarbeid er også en del av Europapolitikken, både politisk og strategisk.

Nordisk råd mener at nordisk samarbeid kan gi en merverdi når europeisk politikk utformes. De nor-

diske land må tilstrebe et styrket samarbeid om regionale spørsmål og interesser. Det inkluderer samarbeid om nordområdene, et viktig strategisk område i Norden, og Arktis. Issmelting og klimaendringer i Arktis åpner opp for ny økonomisk aktivitet, herunder nye skipsfartsleder, og stiller oss overfor nye utfordringer.

Nordisk råd ønsker å få belyst mulighetene for økt økonomisk samarbeid i Barentsregionen. Nordisk råd vil vektlegge markeringen av 20 årsjubileet for Barents samarbeidet i 2013.

Nordisk råd vil delta aktivt i gjennomføringen av EUs nordlige dimensjon.

Regionale spørsmål inkluderer også nordisk-baltisk samarbeid i bl.a. Østersjøregionen, EU's Eastern Partnership og Polen.

Norden samarbeider tett om saker av felles interesse i FN og FNs organer. Dette samarbeidet bør gjøres mer systematisk og mer resultatorientert, både når det gjelder bistand, menneskerettigheter, FN-styrker og støtte til hverandres kandidater til FN posisjoner. Norden samarbeider dessuten om konfliktforebyggende og konfliktløsende tiltak.

Nordisk Råd vil bidra til at Norden forsterker det sikkerhetspolitiske samarbeidet. Beredskap og samfunnssikkerhet må være en integrert del av sikkerhetspolitikken.

Terrorhandlingene i Algerie er en viktig påminnelse om at asymmetrisk krigføring er en alvorlig trussel.

Samfunnssikkerhet krever økt fokus på sivil-militært samarbeid. Forsvaret kan være en operativ ressurs for sivil beredskap i krisesituasjoner.

Nordisk Råd vil be om en redegjørelse til sesjonen 2013 på basis av en eventuell Haga-II erklæring. Det må også vurderes en fornyelse og utvidelse av ansvarsområdet for NORDRED-avtalen (redningssamarbeidet mellom de 5 nordiske land).

Nordisk Råd støtter en videreutvikling av samarbeidet i NORDEFECO. En viktig side ved samarbeidet er byrdefordeling, dvs. en utnyttelse og deling av hverandres militære ressurser og kapasiteter. Både NATOs nye konsept for «Smart Forsvar» (SMART Defence) og EUs konsept for «Samkjøring og deling» av forsvarsmateriell og styrker (Pooling and Sharing) er en be-kreftelse på viktigheten av samordning av forsvarsressurser og et rasjonale for NORDEFECO.

Nordisk Råd viser til at det på regjeringsnivå er etablert et nært nordisk samarbeid på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området. Regjeringsnivåets kontakter med nordiske parlamentarikere er derimot ikke tilstrekkelig etablert.

Nordisk råd tar til orde for at Regjeringene senest 1. september hvert år legger fram redegjørelser om utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Viktig element i dette arbeidet er Nordisk råds forslag om årlige rundebordskonferanser mellom de nordiske forsvarsministre og Nordisk råds Presidium om nordisk forsvarspolitik.

Nordisk råd vil:

- Styrke samarbeidet mot cybertrusler og digitale angrep
- Delta aktivt i de regionale samarbeidsstrukturer i nord
- Styrke samarbeidet om samfunnssikkerhet og beredskap
- Invitere til forsvarspolitisk rundebordskonferanse mellom de nordiske forsvarsministre og Nordisk råds Presidium
- Ta initiativet til tettere kontakt mellom de ansvarlige nordiske ministre innen disse saksområder og Nordisk råds Presidium.
- Styrke samarbeidet med Europaparlamentet og EUs institusjoner

Vedlegg 3

Uttalelse om samfunnssikkerhet og beredskap

Vedtatt av Nordisk Råds Presidium 10. april 2013

Til de nordiske lands regjeringer om nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet og beredskap

Det er en økende oppmerksomhet om nordisk samarbeid på samfunns-sikkerhet- og beredskapsområdet. Helhetssynet på dette samarbeidet må utvikles videre. Målet er størst nordisk nytte av samarbeidet, og finne frem til effektive styringsformer som både kan forene politiske visjoner og er praktisk gjennomførbart.

I formannskapsprogrammet for 2013 tar Nordisk råd til orde for å arbeide for utvidelse av NORDRED samarbeidet, til også å gjelde samfunnssikkerhet og beredskap i videre forstand.

NORDRED-avtalen (redningssamarbeidet mellom de 5 nordiske land) fra 1989 danner et av de første formelle rammeverk for samarbeid innenfor samfunnssikkerhet- og beredskap i Norden. Avtalen gjenspeiler et ønske allerede tilbake i 1983 om et utvidet samarbeid mellom de nordiske redningstjenestene. Det er nå på tide med en fornyelse og utvidelse av ansvarsområdet for NORDRED-avtalen.

Tjue år senere ble det grensekryssende samarbeidet om samfunnssikkerhet og beredskap igjen satt på

den politiske dagsorden, først gjennom Haga-erklæringen (samarbeidet mellom de nordiske ministre ansvarlig for samfunnssikkerhet og beredskap) i 2009, dernest i Solidaritetserklæringen fra 2011 slik Stoltenberg-rapporten av 2009 foreslo.

De nordiske landene arbeider allerede tett sammen på nye områder innenfor samfunnssikkerhet slik som cyber- og informasjonssikkerhet og mot cyberkriminalitet. De nordiske landene er alle velutviklede, digitale samfunn som står overfor felles trusler og har integrert infrastruktur. Cyber-risiko og cyberkriminalitet er grenseløs, og krever økt samarbeid over landegrensene.

Tross ulik organisering og sikkerhetspolitisk forankring, arbeider de nordiske landene nært også med tanke på militær støtte til sivil beredskap. Erfaringsutveksling på tvers av grensene er nyttig. Samfunnsmessige utfordringer knyttet til digitalisering av hverdagen, naturkatastrofer og terroraksjoner – stopper ikke ved grensene – de er grenseoverskridende.

Arbeidet med å utvikle samarbeidet om samfunnssikkerhet og beredskap må derfor samtidig være et arbeid for å bygge ned grensehindre. De nordiske landene bør så langt som mulig søke å utvikle beredskapsplaner og regelverk som gjør at mottak/

bidrag til vertsnasjonstøtte ikke støter på unødige hindre. Muligheten for å få hurtig assistanse fra nordiske naboer i krisetider reduseres betraktelig dersom ikke nasjonale regelverk muliggjør slik støtte.

Det er mulig med intensivt samarbeid om øvelser, bygging av regionale enheter innenfor EU, FN og NATO, nordisk bistand til og samarbeid med tredjeland og til samarbeid over grensene mellom de nordiske land gjennom NORDRED.

Både Haga-erklæringen og Solidaritetserklæringen illustrerer godt den vilje til samarbeid som finnes mellom de nordiske landene. De nordiske land bør bestrebe seg på å følge opp erklæringene, ved at det lages praktiske rammer som gjør det mulig for de nordiske beredkapsorganisasjonene å utvikle sitt grensekryssende arbeid videre.

Nordisk råd er orientert om at det i juni 2013 vil bli lagt fram en Haga-II erklæring. Erklæringen må imøtekomme de forventinger som sentrale nordiske beredkapsinstitusjoner har til politisk støtte i forbindelse med sitt arbeid. I denne sammenheng vil det være naturlig at det iverksettes jevnlig kontakt mellom Nordisk råd og Haga-ministrene.

Vedlegg 4

Sluttdokument fra den 6. parlamentarikerkonferansen i Barentsregionen 23.–24. april 2013, Harstad, Norge

Etter invitasjon fra Det norske storting møttes representanter for de nasjonale parlamentene i Finland, Norge, Russland og Sverige samt representanter for Europa-parlamentet, representanter for de regionale parlamentene i Barentsregionen, Nordisk Råd, Parlamentarikerkonferansen i Østersjøregionen (BSPC), Konferansen av arktiske parlamentarikere (CPAR), Parlamentarikerassosiasjonen i Nordvest-Russland (PANWR), Sametinget og inviterte gjester og eksperter fra relevante statlige og ikke-statlige myndigheter og organisasjoner den 23.-24. april i Harstad, Norge.

I år er det 20 år siden Barentssamarbeidet ble grunnlagt, et samarbeid som har vist seg å ha et viktig og betydelig potensial.

De viktigste temaene på konferansen var styrking av det politiske samarbeidet i Barentsregionen, en bærekraftig industriell og økonomisk utvikling, samarbeid innen forskning og utdanning og utviklingen av de menneskelige ressursene.

Nordisk råd vil be om en redegjørelse til sesjonen 2013 på basis av en Haga-II erklæring.

NordForsk har opprettet et nordisk forskningsprogram om samfunnssikkerhet og beredskap. Nordisk råd ser positivt på dette initiativet som bidrar til kunnskapsutvikling og økt kompetanse i Norden. Norden kan med dette også fremstå med solid samlet kompetanse i internasjonal sammenheng.

Nordisk råd går inn for å:

- Øke oppmerksomheten på sivil – militært samarbeid for å styrke samfunnssikkerhet og beredskap
- Vurdere å fornye og utvide NORDRED-avtalen
- Inkludere i Haga-II erklæringen et punkt om dialog med Nordisk råd
- Oppfordre Haga-ministrene til å fremlegge en redegjørelse til Nordisk råds sesjoner
- Fjerne grensehindre ved redningssamarbeid og vertsnasjonstøtte
- Styrke nordisk forskning om samfunnssikkerhet

Parlamentarikerne som deltok på konferansen

Noterer seg den forventede undertegnelsen av en ny Kirkenes-erklæring på møtet i Kirkenes 3.-4. juni 2013;

Tar hensyn til resolusjonen fra den 5. Parlamentarikerkonferansen i Barentsregionen i Luleå 20. mai 2011;

Tar hensyn til programmet for det norske formannskapet i Barentsrådet for 2011-2013;

Tar hensyn til resolusjonen fra den 2. kongressen for urfolk i Barentsregionen i Kirkenes 9.-10. februar 2012;

Hilser velkommen det påtroppende finske formannskapet i Barentsrådet;

Hilser velkommen Arkhangelsk-regionens påtroppende formannskap i Barents Regionråd;

Støtter en videre styrking av samarbeidet mellom parlamentarikerne fra de parlamentene i de nordlige regionene i Norge, Russland, Finland og Sverige som deltar i samarbeidet i Barentsregionen

Og anbefaler de nasjonale og regionale myndighetsorganene i Barentsregionen

NÅR DET GJELDER STYRKING AV DET POLITISKE SAMARBEIDET I BARENTSREGIONEN, Å

1. Inkludere representanter fra parlamentarikersamarbeidet i Barentsregionen i delegasjonene til ministermøter i Barents-samarbeidet samt til møter i Barents Regionråd og Barents Regionkomité;
2. Styrke kontakten mellom mellomstatlige organer på regjeringsnivå og deres tilsvarende parlamentarikerforsamlinger;
3. Styrke det langsiktige arbeidet for å minimisere og forenkle prosedyrene for visumutstedelse samt arbeide for å oppnå visumfrihet i Barentsregionen og se på muligheten for å ta gjensidige skritt for å forenkle bevegelsen av arbeidskraft i regionen;
4. Se på nødvendigheten av en strukturert forretningsdialog og bedriftenes samfunnsansvar (CSR) gjennom å styrke mulighetene for små bedrifter og tenke over om det skal opprettes et økonomisk forum;
5. Se på grenseoverskridende samarbeid og koordinering som noe vitalt, slik det er i Østersjøregionen og innenfor rammene av Den nordlige dimensjon mellom EU, Russland, Norge og Island;
6. Understreke at økt deltakelse fra urfolkene og lokalsamfunnenes side i Barents-samarbeidet vil være svært viktig for dette samarbeidet;

NÅR DET GJELDER MILJØ OG BÆREKRAFTIG INDUSTRIELL OG ØKONOMISK UTVIKLING, Å

7. Enes om en overordnet transportplan for Barentsregionen som inkluderer transport på vei, jernbane, til sjøs og i luften samt utviklingen av Den nordlige sjørute;
8. Arbeide for miljøvern i regionen og gjøre en felles innsats for å sørge for kjernefysisk og strålesikkerhet;
9. Fortsette å arbeide for å gjennomføre Barentsrådets avtale om samarbeid innen forebygging, beredskap og respons samt Arktisk Råds avtale om samarbeid innen luft- og sjøredning. Bidra til et tidlig vedtak av et pan-arktisk dokument innen området beredskap og respons ved utslipp av olje til havs;
10. Se på årsakene til klimaendringer, inkludert lokalt produserte forurensende stoffer, samt moderering av og tilpassing til effektene av disse;
11. Være spesielt oppmerksom på å sørge for en bærekraftig økonomisk vekst i regionen, basert på de strengeste miljømessige og sikkerhetsmessige standarder, øke konkurransekraften, utvikle

energisektoren, bidra til gjennomføringen av innovative prosjekter og gjøre bruk av det unike vitenskapelige og menneskelige potensial som finnes i regionen til nytte og beste for befolkningen, inkludert urfolkene;

12. Utforske mulighetene for en uavhengig finansieringsmekanisme i Barentsregionen som vil kunne bidra til å realisere investeringspotensialet i Nord-Europa;
13. Vektlegge regionens viktighet for gjennomføringen av veikartet EU-Russland energisamarbeid til 2050 ("EU-Russia Energy Cooperation until 2050") med Island og Norge som viktige partnere samt for det felles målet om å oppnå et paneuropeisk energirom i 2050;
14. Understreke den positive rollen Den nordlige dimensjons partnerskap for transport og logistikk spiller i regionen;

NÅR DET GJELDER SAMARBEID INNEN FORSKNING OG UTDANNELSE FOR Å KLARE UTFORDRINGENE I BARENTSREGIONEN, Å

15. Styrke eksisterende og skape nye arenaer der studenter og forskere kan møtes, samarbeide og utveksle erfaringer;
16. Se på felles forskning som fører til utviklingen av spesielle anbefalinger samt gjennomføre tiltak som er rettet mot å ta vare på og øke forekomsten av atlantisk vill-laks som en prioritet for samarbeidet i Barentsregionen;
17. Styrke, utvide og øke koordineringen når det gjelder mobilitet og utvekslingsprogrammer for studenter i Barentsregionen;
18. Styrke anerkjennelsen av og vernet om tradisjonell kunnskap i forsknings- og innovasjonssamarbeidet;

NÅR DET GJELDER UTVIKLINGEN AV MENNESKELIGE RESSURSER, MULIGHETER FOR UNGDOM I REGIONEN, UNGT ENTREPRENØRSKAP OG KULTURINDUSTRI, Å

19. Stimulere og oppmuntre til kultursamarbeid og innovasjon i Barentsregionen;
20. Anerkjenne økonomisk utvikling som en av de grunnleggende faktorene når det gjelder å skape bærekraftige samfunn;
21. Øke det grenseoverskridende samarbeidet for å stimulere til entreprenørskap.
22. Styrke arbeidet med å oppmuntre unge mennesker til å bli i nordområdene ved å støtte ungdomssamarbeid, inkludering av unge delegater i politiske prosesser som er viktige for regionen og i forretningslivet;
23. Stimulere til samarbeid mellom universitetene og forretningslivet for å øke innovasjon og entreprenørskap;
24. Støtte utviklingen av entreprenørskap blant urbe-

folkningene med spesiell vekt på utviklingen av tradisjonelle næringsveier til levedyktige bedrifter som kan være med på å forbedre livsvilkårene og den sosiale situasjonen for urbefolkningene;

25. Støtte og beskytte toleranse, gjensidig respekt og ytringsfrihet og styrke menneske-rettighetene overalt i Barentsregionen og i dens nærområder.

Vedlegg 5

Sluttdokument fra Forum for unge politikere

Resolution

We, the participants of the Fifth International Forum of Young Politicians of the North-West Russia and the Nordic Countries, have met in the city of Petrozavodsk (the Republic of Karelia, the Russian Federation) on April 24-26, 2013 to discuss the challenges of the youth in the sphere of education and employment, participation in the social, economic and political life of the society.

Noting the importance of conducting the Forum that provides young politicians with the opportunity to discuss and work out various approaches to solving of the most urgent problems, and taking into account the eagerness of young people to participate in the social and political processes and to fulfill themselves, we urge the representatives of Russia and the Nordic countries to pay special attention to challenges regarding the youth in our region.

Cross-border youth cooperation is important. Non-formal education, cultural understanding, good language skills and innovation are vital to secure the future cooperation between the Nordic countries and North-West Russia.

In order to join efforts for the effective implementation of youth policy and development of youth parliamentarism:

the contact between the young politicians of the North-West Russia and the Nordic countries is important and we welcome even more dialogue;

we consider the participation of young people of the regions in international youth projects aimed at healthy lifestyle promotion and prevention of negative processes among young people (drug addiction, alcoholism, game addiction) necessary;

we consider it important to create a good environment for the participation of youth in social, political and economic life of their countries at the local, regional and national levels, contributing to the development of the system of youth advisory and consultative bodies at all levels;

Further, we consider it important to raise awareness among young people of their civic and political human rights, such as freedom of speech, freedom of assembly etc. and to encourage young people to

make use of these rights, and take active part in political processes, such as voting and seeking election to local, regional as well as national parliaments.

we urge all the parties involved to pay attention to the implementation of youth initiatives and support the desire of young generation to be active members of the society, to encourage all young people to join youth organizations and authorities;

for development of youth cooperation in the field of exchange of cultural, scientific, public relations we suggest simplifying the visa regime by visa-free regime;

In the sphere of education and employment:

Taking into account the general trend of decrease of the number of people of working age, we acknowledge the significance of the broad access of young people to education and vocational training, as well as the importance of youth employment assistance at the national level which includes:

- career guidance;
- conduction of employment and training fairs;
- vocational training, retraining and qualification development for the people in need of employment;
- increasing the competitiveness of young people (graduates of the institutions of basic, secondary vocational education and higher education) on the job market;
- strengthening practical training as an integrate part of education, in order to improve the employment possibilities for recently graduated persons.
- encouraging employers to hire graduates without any employment experience;
- elimination of the imbalance between the professions and qualification of the graduates and the employers' demands;
- creation and development of the small-scale business assistance system, youth entrepreneurship and social entrepreneurship assistance systems, contributing to the exchange of experience in the sphere of youth entrepreneurship development;

we pay attention to the necessity of developing labor standards from the school age, supporting and implementing youth creative skills, contributing to the self-fulfillment of young people;

we emphasize the necessity to develop the system of supporting research aimed at solving social, economic and cultural problems of the region;

we suggest starting to work on the creation of the international working teams as one of the mechanisms of international cooperation and acquisition of work skills.

In the sphere of supporting the diversity of the cultures and the unique cultural heritage of the North (S)

We consider it important to support cultural diversity and to invest in the youth of the indigenous peoples and cultural communities (S) of the North-West Russia and the Nordic countries, contributing to a higher degree of self-determination, professional activity and employment, facilitating youth participation in social and political life.

We consider it important to form principles of preservation of all (UNR) languages, attract the attention of young people to the culture of indigenous peoples and other cultural communities, and stimulate the learning of authentic traditional folk culture among young people.

We consider international outlook to be important, in order to create learning and understanding of cultural diversities between different ethnic groups. Therefore, we support the proposals to conduct activities in the sphere of international dialogue between the Russian Federation and the Nordic countries.

We consider it necessary to continue the work of supporting teachers of indigenous languages, including assisting them in their professional growth.

We recommend taking into consideration new forms of supporting indigenous peoples and cultural communities, to exchange experiences and strengthen interregional dialogue in order to support cultural diversity and unique cultural heritage of the North.

Vedlegg 6

Sluttdokument fra den 22. Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

Conference Resolution

Adopted by the 22nd Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants, elected representatives from the Baltic Sea Region States¹, assembling in Pärnu, Estonia, 26-27 August 2013,

discussing Co-operation in the Baltic Sea Region, Economic Growth and Innovation, Green and Blue Growth and Energy Efficiency, and Creative Entrepreneurship,

emphasizing the importance of the parliamentary dimension of cooperation in the Baltic Sea Region, and asserting that it strengthens the democratic legitimacy of cooperation,

reaffirming their commitment to the principles of sustainable ecological, economic and social development, and reiterating their appeal to governments to

make sincere and forceful efforts to implement the HELCOM Baltic Sea Action Plan,

stressing the mutually beneficial interaction between CBSS and BSPC at all levels and in all fields, and acknowledging that a close coordination between the legislative and executive branches will facilitate the implementation of programmes and projects for the benefit of the Baltic Sea Region and its citizens,

call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,

Regarding Co-operation in the Region, to

1. ensure effective and systematic implementation of priority projects in the Baltic Sea region, jointly identified on the basis of regional strategies and policies, and to use regional cooperation structures such as the Northern Dimension and Regional Councils in this work;
2. make sustained efforts to facilitate mobility within the Region, in particular by tackling administrative and physical hurdles, such as customs regulations and practices, and visa restrictions between Schengen and non-Schengen countries;
3. promptly undertake further action in order to reduce eutrophication and pollution of the Baltic

¹ Parliaments of Free Hanseatic City of Bremen, Denmark, Estonia, Finland, Federal Republic of Germany, Free and Hanseatic City of Hamburg, Iceland, Republic of Karelia, Latvia, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, City of St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sweden, Åland Islands, Baltic Assembly, European Parliament, Nordic Council.

- Sea, in particular by joint efforts to improve the capacity for purification of sewage waste;
4. facilitate the establishment and work of democratic NGOs in the Baltic Sea Region, and to provide political and financial support for their international cooperation and activities;
 5. acknowledge the importance of the Baltic Sea Secretariat for Youth Affairs for youth cooperation in the Baltic Sea Region, and to support its work as well as the establishment of an annual Baltic Sea Youth Forum; in this regard, to support also the decision of the XI Baltic Sea NGO Forum on the creation of a Baltic Sea Youth Network; and furthermore to underline the need to continuously strengthen and ensure effective methods and solutions for improved cooperation;
 6. make the utmost use of the CBSS core political position in the BSR in creating and implementing a commonly agreed strategic vision of the region;

Regarding Growth, Innovation, Creativity and Entrepreneurship in the Baltic Sea Region”, to

7. initiate and support awareness-raising activities on the necessity of innovation for the sustainable development and competitiveness of the Region, applying a comprehensive approach that recognizes innovation as a key element both in the production of goods and the provision of services, and places strong emphasis on environmental sustainability and social cohesion;
8. foster a conducive climate for innovation, for instance by developing national programmes and strategies for innovation and by instructing public agencies and authorities to adopt action plans for innovative management and operations;
9. promote innovative knowledge and skills in basic, vocational and higher education, for instance by making innovation a more explicit strand in educational curricula and by allocating resources to basic R&D on innovation;
10. handle the demographic change also as a source for innovation, where special attention should be put on the development and marketing of barrier-free offers and services;
11. take measures to ensure an appropriate regulatory environment that encourages innovation and eliminates bureaucratic obstacles;
12. support the creative industries as an engine of growth and employment;
13. provide fiscal incentives for innovation, such as tax reliefs, to stimulate the establishment and growth of innovative enterprises and services;
14. in order to strengthen the maritime economy, evaluate if and how (when applicable) economic incentives can be considered for fleet modernization;

15. ensure availability of and access to funding and seed money to support innovative initiatives and enterprises, and to facilitate the development of bankable projects in the field of innovation;
16. note the importance of public-private partnership in the Baltic Sea Region, and welcome the establishment of the CBSS Pilot Financial Initiative (PFI) as a new mechanism of public-private partnership and encourage financial institutions in the Region to join the PFI;
17. exploit the synergies and added value by enhancing interregional cooperation on innovation in the Baltic Sea Region, e.g. by facilitating mobility and by supporting knowledge diffusion, networks and clusters on innovation both within and between sectors;
18. take measures to unlock the potential that exists in the coastal and marine environment, which will lead to sustainable growth and employment opportunities;
19. strengthen innovation, growth and cooperation within the maritime economy, e.g. by supporting research and development in marine technologies, such as alternative propulsion systems, as well as in emerging maritime sectors, such as blue biotechnologies, aquaculture and offshore energy, by facilitating interregional cooperation in shipping and ship-building, and by developing logistics and infrastructure, for example for the provision of LNG and electricity in Baltic Sea ports;
20. promote entrepreneurship and a joint transnational cooperative platform for tourism, being a sector that can contribute substantially to innovation and growth in the Baltic Sea Region; furthermore to focus on coastal and maritime tourism;
21. take measures to harmonize labour market and security standards for employees in the creative economy, and launch action plans for enhanced transparency, tolerance and diversity in society, being key elements in a creative economy;
22. make efforts to ensure that the transformation to a knowledge-based society is not detrimental to economic progress or living conditions in urban and rural areas, e.g. by promoting urban-rural innovation cluster opportunities;
23. support the funding of projects devoted to “Culture and cultural identity” and model projects in the sector of creative industries;

Regarding Green Growth and Energy Efficiency, to

24. strengthen efforts to create public awareness on how green growth and energy efficiency can support social welfare and economic development in the Region;
25. strengthen cooperation for developing common

technical standards and building codes defining quality of building, common rules of recognition and evaluation of experts for building evaluation, common criteria for green public procurement (GPP), where appropriate, in order to create a larger market for new products and innovative solutions that support green growth

26. support and strengthen efforts by the national grid operators, co-ordinated with agreements on a broader European scale, to improve the connections of national grids across borders, in order to facilitate investments in renewable energy production, including offshore, and contribute to energy supply security;
27. further develop and implement financing schemes that support green growth and energy efficiency, and to develop legislation that facilitates innovative financing of energy efficiency investments in infrastructure, businesses and buildings;
28. to encourage the development of new cleaner technologies and support the use the best currently available technologies in order to improve maritime safety, develop clean fuels and energy efficient solutions for both land and water transport in the Baltic Sea Region;
29. against the background of the upcoming tightening of the limits for sulfur emissions in the Sulfur Emission Control Areas to support efforts of the Helsinki Commission to found a “Green

Technology and Alternative Fuels Platform for Shipping”;

30. welcome the results of the Conference of the Heads of the Baltic Sea states on environmental protection (St. Petersburg, April 5-6, 2013) held in the framework of the Russian chairmanship in the CBSS, as an important step towards environmental rehabilitation in the BSR;

Regarding Trafficking in Human Beings, to

31. follow up the 10 recommendations drawn up by the BSPC Rapporteurs on THB in their final report presented to the 22. BSPC in Pärnu, Estonia;

Furthermore the Conference Decides to

32. establish a Working Group on Innovation in Social and Health Care, to submit a first report at the 23rd BSPC;
33. to note the work of the IPCC in relation to the forthcoming 5th Assessment Report (AR5), and to deliberate on its implications for the Baltic Sea Region;
34. adopt the BSPC Work Programme for 2013-2014;
35. welcome with gratitude the kind offer of the Parliament of Poland to host the 23rd Baltic Sea Parliamentary Conference in Olsztyn on 24-26 August 2014.

Vedlegg 7

Norsk formannskapsprogram for Nordisk råd 2013

Innledning

Den norske delegasjons formannskapsprogram for 2013 bygger på Nordisk Råds rammeprogram, “*Vår visjon for det nordiske samarbeidet*”. Programmet til det finske formannskapet i 2012 vil bli videreført.

Det nordiske regjeringssamarbeidet som i 2012 ledes av Norge, viser i sitt program “*Velferdsstaten i et nordisk perspektiv*” til at den økonomiske krisen i Europa også preger Norden, og at de nordiske landene i fellesskap må møte utfordringene. Nordisk Råd imøteser et nært samarbeid med det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd i 2013.

Sammendrag

Det norske formannskapet vil i 2013 legge vekt på:

- Et effektivt Norden
 - Robust velferdsstat
 - Tiltak mot ungdomsarbeidsløshet
 - Forsterket samarbeid på helseområdet
 - Tiltak mot grensehindringer
- Samarbeid i nordområdene
- Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitikk samt samfunnsikkerhet

Et effektivt Norden

De økonomiske utfordringer de nordiske land står overfor må møtes med et mer effektivt Norden, et smartere Norden samtidig som det er viktig å beholde de nordiske verdier som kjennetegner den Nordiske velferdsmodell: et økonomisk sikkerhetsnett, likestilt samfunn, arbeid for alle. Arbeidsløshet

blant unge gir grunn til bekymring. Et hovedpoeng er å hindre frafall fra utdanning, og få alle unge i arbeid.

Et *effektivt Norden* krever en sunn utvikling av den nordiske velferdsstat, et vel fungerende nordisk arbeidsmarked uten unødige eksisterende eller nye grensehindre. Det er viktig å få på plass en nordisk ombudsmannsinnsinstans som den enkelte borger i Norden kan henvende seg til når hun/han møter problemer hos myndighetene. Like viktig er det å sørge for at det ikke etableres nye hindringer når nye lover vedtas eller når EU-direktiv iverksettes i de nordiske land. Det er nødvendig at det på nordisk nivå etableres en ordning, som kan bidra til å avverge at det etableres nye hindringer mellom de nordiske landene.

For å gjennomføre et *effektivt Norden*, må det være nære kontakter med EU og Europaparlamentet. Nordisk samarbeid har i økende grad blitt en integrert del av europapolitikken, både politisk og strategisk. Dette gjelder særskilt på områder hvor de nordiske landene har sammenfallende interesser. Nordisk samarbeid kan gi en mer verdi når europeisk politikk skal utformes.

Helsepolitikken er et område hvor de nordiske landene har felles utfordringer og et stort potensiale for bedret samarbeid. Nye behandlingsmetoder, nye legemiddel og samarbeid ved sjeldne diagnoser er felt hvor et nordisk samarbeid vil være nyttig for landene.

Formannskapet vil følge opp disse områdene med høringer, seminarer og tette kontakter med Nordisk Ministerråd, samt at det skal holdes et utdanningspolitisk "toppmøte" (konferanse).

- *Utfordringene for den nordiske velferdsstaten*
 - Finansiering av statens utgifter
 - Ungdomsarbeidsløshet
- *Fjerne grensehindre*
 - Få på plass en nordisk ombudsmannsinnsinstans
 - Etablere nordisk ordning eller samråd for nye lover og iverksettelse av direktiv
 - Følge opp nasjonale forslag om fjerning av grensehindre
- *Helsepolitikk*

Nordområdene

Alle de nordiske landene er medlemmer av Arktisk råd, Barents euro-arktisk råd og Den nordlige dimensjon enten direkte eller gjennom EU. Klimaendringer gjør at havisen smelter og at områdene i nord åpner seg opp. Dette skaper forutsetninger for ny økonomisk aktivitet i shipping og utvinning av naturressurser. Samtidig har områdene i nord et sårbart miljø. Økonomisk utvikling og strenge krav til beskyttelse av naturen er påkrevet. Samtidig er det

viktig at økonomisk utvikling og hensyn til menneskene går hånd i hånd.

Formannskapet ønsker å få belyst mulighetene for økt økonomisk samarbeid i Barentsregionen. Et nøkkelement her er samarbeidet mellom de nordiske landene og Russland når det gjelder samarbeid innenfor økonomi, infrastruktur og kultur. Formannskapet vil også følge opp arbeidet i EU's nordlige dimensjon og dens fire partnerskap: miljø, sosiale spørsmål og velferd, infrastruktur og logistikk samt kultur. Formannskapet vil også vektlegge markeringen av 20-årsjubileet for Barentssamarbeidet i 2013.

Nordisk Råd har en samarbeidsavtale med Vestnordisk Råd fra 2006. Vestnorden kan være en bro for Nordisk Råd når det gjelder samarbeid vestover. Utover deltakelse i hverandres årsmøter og konferanser er det ønskelig med nærmere kontakt med Vestnordisk Råd. Målet bør være å nå frem til felles politiske initiativ.

Formannskapet vil:

- Styrke samarbeidet med Den arktisk parlamentariske komité
- Arrangere Barents parlamentarikerkonferanse 22-24 april 2013 i Harstad
- Gi innspill til Den nordlige dimensjon og de fire partnerskapene
- Videreutvikle samarbeidet mellom Vestnordisk Råd og Nordisk Råd

Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitikk

Det nordiske samarbeidet på utenriks- og sikkerhetspolitiske er styrket de siste årene. En nordisk solidaritetserklæring ble vedtatt i 2011 som foreslått i Thorvald Stoltenbergs rapport om utenriks- og sikkerhetspolitikk fra 2009. I Gade-Birkavs rapport fra 2010 kom forslag om å styrke det nordisk-baltiske samarbeidet.

På regjeringnivå er det etablert et nært nordisk samarbeid på utenriks- og sikkerhetspolitisk område. Derimot er kontakten med det nordiske parlamentariske arbeidet ikke godt nok utbygget. Det er bra med utenriks- og forsvarspolitiske redegjørelser på sesjonen, men det er ikke tilstrekkelig. Regjeringene bør senest 1 september hvert år fremlegge til Nordisk Råd redegjørelser på disse områdene, slik at Rådets organer får mulighet til å drøfte disse i forkant av Nordisk Råds sesjon og fremlegge sine synspunkter.

Nordisk Råd har i mange år oppfordret de nordiske regjeringer om tettere samarbeid hva gjelder samfunnssikkerhet. Dette kan dreie seg om miljø- eller naturkatastrofer i de nordiske land, ulykker eller militære hendelser i utlandet hvor nordiske borgere oppholder seg, eller for å hjelpe ved terrorhandlinger eller for å forebygge terrorisme. Det nordiske redningssamarbeidet NORDRED bør vurderes utviklet

til å omfatte samfunnssikkerhet og beredskap i videre forstand.

Nordisk Råd har en samarbeidsavtale med Baltisk forsamling fra 1992, fornyet i 1995. Det er jevnlike kontakter mellom de to organene. Viktig for samarbeidet er at Litauen har formannskapet i EU i andre halvår 2013 og at Latvia følge opp med formannskapet i 2015.

Nordisk Råd har samarbeidet med Baltisk forsamling om en dialog med parlamentet i Hviterussland og med hviterussiske partier som ikke er representert i parlamentet. Etter presidentvalget i Hviterussland i 2010 har kontaktene med Hviterussland

blitt lagt på is, mens kontakten med opposisjonen er opprettholdt.

Formannskapet vil arbeide for

- *å styrke samarbeidet mellom de nordiske land om forsvars- og beredskapsspørsmål*
- *at de nordiske regjeringene etablerer en ordning for å fremlegge saker for debatt i Nordisk Råd om nordisk samarbeid om utenrikspolitikk, sikkerhetspolitikk, og samfunnssikkerhet.*
- *å videreutvikle samarbeidet mellom Nordisk Råd og Baltisk forsamling*
- *økt samarbeid om bekjempelse av organisert internasjonal kriminalitet i Norden og Baltikum*